

4292

ԵՐԳԱՐԱՆ

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ

ԿԱՄ

ԴԱՍԱԳԻՐԲ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԷՏՍ

ՓՈԲՐԻԿ ՏՂԱՅՈՑ

ՀԱՒԱՔԵՑ

ՅԱԿՈԲ ՍԻՍԱԿ

Վ.Ա.ՌՆԱ

ՏՊԱՐԱՆ ԱՐԵՎԵԼՆԱՆ

1897

991.995
0-53

891.995 ԵՐԳԱՐԱՆ

Ս-53 *me*

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ

Ի ՊԵՏՍ

ՓՈԳՐԻԿ ՏՂԱՅՈՑ

ՀԱՆՈՒՐՈՒՄ

ՅԱԿՈԲ ՍԻՍԱԿ

ՎԱՌՆԱ

ՏՊԱՐԱՆ ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ

1897

" 2003

5215

Printed in Turkey

ՆԱԽԱԲԱՆ

Մանկապարտեզի օգնաւաս դրութիւնը հետզհետէ աւելի ընդունելութիւն կը գտնէ մեր ազգին մէջ: Ռուսահայերու միջոցաւ ի Կ. Պոլիս գործադրուելէ ետքը, գաւառական վարժարաններու մէջ ալ մոտ գտաւ եւ ուրախաւոր է տեսնել որ մինչեւ իսկ եւրոպայի հայ գաղութները, ինչպէս Պուլկարահայք, պատրաստականութիւն ցոյց կուտան զայն ընդունելու:

Փոքրիկ մանուկներու այս միակ բնական եղանակով կրթութիւն ջեւմ փափաքով՝ փութացին այս հասարակին մէջ ամփոփել մանկապարտեզի շարք մը երգեր, զորս ձեռագրերէ բաղեցին մեծ խնամով եւ որոնք լիայոյս ենք թէ պիտի արժանանան մանկավարժներու եւ մանկավարժուհիներու ընդունելութեան:

Եթէ մեր այս յոյսը իրականանայ, սիրայօժար պիտի ձեռնարկենք մանկական աւելի ընդարձակ երգարանի մը հրատարակութեան, հայ մանկատան կրթութեան մեղմասան ծառայելու դիտումով:

ՀՐԱՏԱՐԱՎԻԶ

714

9-39

2003

ՀԱՅՐ ՄԵՐ

Ով հայր մեր երկինքէն
Ուր ամեն հրեշտակ
Ծնրադրած քեզ կ'օրհնեն
Լսէ մեզ դու հիմակ :

Մեզի պէս փոքրերուն
Պաշտպանը դու ես, Տէ՛ր
Քեզմով է որ հեռուն
Կ'երթան ցաւ, փորձանքներ :

Դու ես որ ամեն օր
Մեր հոգը կուտաս մեզ
Ու նրման գըթօտ մօր
Մեր վրայ կը հսկես :

Սիրեցէք միշտ իրար
Կ'ըսես մեզ, ո՛վ Աստուած
Ու փոխան քու գիրկդ ալ
Մեզ կուտաս դու ժպտած :

ԵՐԴ ԱՌԱՌՈՏԵԱՆ

Փա՛ռք քեզ, Հայր, որ ինձ տուիր
Գիշերուան մէջ հանգիստ ընտիր
Տուիր նաեւ արեւ պայծառ
Որ կը ծագի մեզի համար:

Հայր իմ, փա՛ռք քեզ որ դու տուիր
Գիշերուան մէջ հանգիստ ընտիր
Տուիր նաեւ արեւ պայծառ
Որ կը ծագի մեզի համար:

Օգնէ ինձ որ կատարեմ ես
Իմ ամեն պարտքս, Հայր իմ, առքեզ
Ըլլամ ազնիւ և բարեսիրտ
Առ այլ չըլլամ երբէք ես բիրտ:

Հայր իմ փառք քեզ, եւ այլն:

Ինչ որ ընեմ, գործեմ, խաղամ
Օգնէ որ ինձ բարի ըլլամ
Որչափ մեծնամ, ըլլամ սիրուն
Հայր իմ քեզի և ամենուն:

Հայր իմ փառք քեզ, եւ այլն:

ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԱՂՕԹՔ

Երեկոն արդ գոյ մեղմօրէն
Ընկե՛րք, դասերը վերջացած են
Օ՛ն աշխուժիւ հոգւով զուարթ
Մեր ծնողաց քով դառնանք արդ
Ու ճաշակենք հոն հանդարտիկ
Իրենց գլծոյն խնամք փափկիկ:

Ո՛վ Տէր, որոյ գութն անսահման
Հսկէ մեր գիրդ կենաց վրան
Ընդունէ դու մեր երգն, իղձեր
Երկրիս վրայ մեզ պաշտպան լեր
Ցոյց մեզ, ո՛վ Տէր գլծած, բարի
Ճամբան որ շեշտ երկինք տանի:

Աստուած հզօր որ մեր արկար
Անձանց կ'օգնես դու անդադար
Ու մեր միտք, սիրտ բանաս տակաւ
Սրտանց կ'օրհնենք քո գութն անբաւ
Թող մեր շրթներ, ո՛վ Տէր, մեր հեղ
Միաբերան գոչեն « փա՛ռք քեզ »:

ՆԱՊԱՍՏԱԿ

Մի՛ վազեր այդչափ արագ
Իմ աղւորիկ նապաստակ
Շատ պզտիկ ես տակաւին
Թաթիկներդ կը յոգնին :

Ես քեզ համար հաց բերեմ
Շաքարեղէն կերցնեմ
Մինչեւ մեծնաս, զօրանաս
Ցատքելով քովս խաղաս :

Ծանր ծանր կը քալես
Սիրտս վեր վեր կը հանես
Կ'արձակեմ քեզ ապա ես
Կ'երթաս ազատ կ'արածես :

Երկու փոքրիկ նապաստակ
Հանգիստ խոտ կը կրծոտեն
Երբոր կուգայ չար որսորդ
Քըչ, երկուքն ալ կը փախչին :

ԵՐԳ ՄԱՆԿԱԿԱՆ

Բռնամատը կ'ըսէ պարեմ
Բռնամատը կ'ըսէ ցառքեմ,
Պարէ՛, ցառքէ՛, ո՛վ դու բռնամատ :

Յուցամատը կ'ըսէ պարեմ
Յուցամատը կ'ըսէ ցառքեմ,
Պարէ՛, ցառքէ՛, ո՛վ դու Յուցամատ :

Միջնամատը կ'ըսէ պարեմ
Միջնամատը կ'ըսէ ցառքեմ,
Պարէ՛, ցառքէ՛, ո՛վ դու միջնամատ :

Մատնեմատը կ'ըսէ պարեմ
Մատնեմատը կ'ըսէ ցառքեմ,
Պարէ՛, ցառքէ՛, ո՛վ դու մատնեմատ :

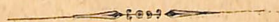
Ճկոյթն ըսաւ, ես ալ պարեմ
Ճկոյթն ըսաւ, ես ալ ցառքեմ,
Պարէ՛, ցառքէ՛, դու փոքրիկ ճկոյթ :

Յեսանող եմ , կ'երթամ քաղքէ ի քաղաք
 Շուտ կտրելով շէն և աւան և գիւղ
 Ճամբուն վրայ կոնակս առած իմ յեսան
 Գոչեմ մկրտա , դանակ սրեմ խիստ աժան
 Պզզ , պզզ , պզզ , պզզ , պզզ , պզզ , պզզ :

Թէ հողմ փչէ , թէ գայ անձրեւ
 Միշտ երջանիկ գոհ արդարեւ
 Կեանքս անցունեմ զուարթօրէն
 Քեզմով սահին օրերս ամեն
 Պզզ , պզզ , պզզ , պզզ , պզզ , պզզ , պզզ :

Դարձիր արագ , գործօն յեսան
 Դու միակ յոյս օգնական
 Քեզմով առատ հաց ճարեմ ես
 Դու յոյս ծիծաղ ինձ պարգեւես
 Պզզ , պզզ , պզզ , պզզ , պզզ , պզզ , պզզ :

Հիմա ա՛ռ այս գնդակը , մի՛ ձգեր ուր էյնայ վար
 Դեղին , կարմիր և կապոյտ
 Քեզի և ինծի համար
 Հիմա ա՛ռ այս գնդակը , մի՛ ձգեր ուր էյնայ վար

Ափիգ մէջը բռնէ և հանդարտ մը կեցուր
 Դեղին , կարմիր և կապոյտ
 Եւ գլխուս պէս ալ կըր
 Ափիգ մէջը բռնէ և հանդարտ մը կեցուր :

Ո՛հ , շատ գեղեցիկ է , բուրդէ շինուած է
 Ոչխարին կոնակը կը մեծնայ
 Քեզի և ինծի համար
 Ո՛հ , շատ գեղեցիկ է , բուրդէ շինուած է :

Ըացիր
 Հիմա կակուղիկ գնդակ գէպ վեր վեր բարձ
 Ծառեր , ծաղկունք վար մնան
 Դու ջանա վեր բարձրանալ Ըացիր :
 Հիմա կակուղիկ գնդակ գէպ վեր վեր բարձ

Յոգնեցար սիրունս, ուստի պէտք է վար իջնաս
 Հասուն խնձորներու պէս
 Քեզի և ինձի համար
 Յոգնեցար սիրունս, ուստի պէտք է վար իջնաս:

Ձախէն դէպ յաջ շարժէ և ես քո լարէդ բռնեմ
 Ճօճանակը այսպէս կը ճօճայ
 Դիկ դակ, դիկ դակ, ծանր արագ
 Ձախէն դէպ յաջ շարժէ և ես քո լարէդ բռնեմ:

Հիմա ետեւէն առջեւ օրուէ սիրունիկ գնդակ
 Օրուէ օրուէ միշտ օրուէ
 Եւ միշտ երջանիկ օրուէ
 Հիմա ետեւէն առջեւ օրուէ սիրունիկ գնդակ:

Կլոր կլոր դարձիր, բայց գետինը մ'իյնար
 Քանի որ այսպէս կը դառնաս
 Դու իմ շատ սիրելիս ես
 Կլոր կլոր դարձիր, բայց գետինը մ'իյնար:

Ալ խաղէն դու յոգնեցար այսօր, մնաս բարեաւ
 Քու պղտիկ տանդ մէջ հանգչէ
 Մինչեւ որ քեզ նորէն կանչեմ
 Ալ խաղէն դու յոգնեցար այսօր, մնաս բարեաւ

Տանտան, պէպէ՛ք, տանտանայ
 Տա՛ն տա՛ն, մինչեւ քընանայ
 Օ՛ր, օ՛ր չուգեր, խեղճ կ'ընէ
 Սիրտ պէտք է որ զիմանայ:

Ծափի՛կ, ծափի՛կ, ծիրանի
 Կարմիր խընձոր կ'ըլմանի
 Ոսկի դեղձան մազերն ալ
 Հովը թեւ թեւ կը տանի:

Հո՛փ, հո՛փ, տըղաս, հոփպալայ
 Հո՛փ, հո՛փ ցառքէ որ չի լայ
 Խնկ ում դէմքին վարդ բացուի
 Աշխարհք ամէն իմն ըլլայ:

Թոմպո՛ւլ, թոմպո՛ւլ պըտըտիկ
 Իմ գառնուկս է մէկ հատիկ
 Վաղը քունէն արթըննայ
 Շարժէ թեւերն ու տօտիկ:

Եկո՛ւ , հայրիկ , հոպա տար
 Զէ՛ , չէ՛ , մի՛ գար , չեմ ի տար
 Անուշ մանչըս քուն ունի
 Քիչ մ՛ալ մեծնայ , հոպա տար :

Այն ի՛նչ աղւոր հայրիկ է
 Մանչըս ինծի կը ձգէ
 Խըփէ աչերդ անուշիկ
 Տանտա՛ն , ծափիկ հերիք է :

Աչուկ պա՛հ պա՛հ ու օ՛ր օ՛ր
 Սիրով մեծցիր օրէ օր
 Ես հայրիկին քով նստիմ
 Երգեմ երգեր նորէ նոր :

Ահա՛ արդատ տատանի՛
 Հոգի կուտայ տանտանի
 Դըրի երեսն երեսիս
 Ահա քունը կը տանի :

Փողոցէ մը օր մը անցայ
 Պատուհանէ մը ես ներս նայեցայ
 Կօշկակար մը ասեղն առեր
 Հա կը կարէր , կօշիկ կարէր .

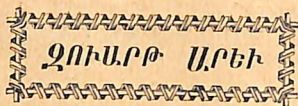
Ռաբաթագ թագ , թիգաթագ թիգ
 Ահա այսպէս կարէր կօշիկ :

Կաղապարին վըրայ շարէր
 Կաշեայ փոքր ու մեծ կտորներ
 Մոմած թերթի ասեղն առեր
 Հա կը կարէր , կօշիկ կարէր .

Ռաբաթագ թագ , թիգաթագ թիգ
 Ահա այսպէս կարէր կօշիկ :

Փոքր հերիւնով ծակեր բանար
 Ներբանի վրայ դէպ վեր դէպ վար
 Ապա փայտէ փոքրիկ գամեր
 Հա՛ , հա՛ , հա՛ , հա՛ , այսպէս գամեր .

Ռաբաթագ թագ , թիգաթագ թիգ
 Ահա այսպէս կարէր կօշիկ :

Զուարթ արեւ, բարի լոյս
ինչպէս շուտ արթնցար
փայլուն աստղերն տուած են խոյս
լուսինն ալ չերենար

Երէկ ննջել դու կ'երթայիր
կը խաղայի ես մինչդեռ
Այսօր ուրկէ դարձեալ եկիր
Ո՛ր անցուցիր այս գիշեր:

— Սիրուն մանկիկ չեմ քնանար
կը շրջիմ տեսներու
Իմ մանկիկներ որ այլ աշխարհ
կ'ապրին ձենէ հեռու:

Կ'արթնցնեմ ես ծաղիկներ
եւ մեղու ու թռչուն
Եւ վերջապէս այն մանկիկներ
Որ երէկ ուշ եղան քուն:

Ժի՛ր ընկերք, շուտով
Եկէք քովէ քով.
Նըստեցէք կարգ կարգ,
Հիւսեցէք արագ:

Պզտի՛կ բանուորներ,
Ա՛լ բաւ ազմուկ ձեր.
Ասեղնուդ վրբան
Տուէք ձեր դերձան:

714
39

Այսպէս անշրշուկ
Աշխատեցէք դուք.
Օղակնիդ մէկ մէկ
Զքակուին երբեք:

Երբ կէս չէ գուլպան,
Պէտք չէ գործել լայն.
Բայց երբ կէսն անցնիք,
Նեղցուցէք քիչիկ:

Ձեր գուլպան, ընկերք,
 Շուտ վերջացուցէք.
 Քանզի թըշուառներ
 Կան բոպիկ՝ անտէր:

Ընկերք, քաջութիւն
 Գործեցէք ժպտուն,
 Բանուկ ձեռքն իրաւ
 Ձի մուրար բընաւ:

Ու տաեն տաեն՝
 Ամենքնիդ մէկէն
 Շըակեցէք շուտ շուտ
 Ծուռ կարգն հիւսուածնուդ:

ՄԷՆ ՄԷՆ ՏԱՏԻՍ

Մէ՛ն մէ՛ն տատիս. մէ՛ն մէ՛ն տատիս.
 Ո՛վ սրտիս սէր, անո՛ւշ որդիս:

Թաթիկդ ինձ տուր, իմ մէկհատիկ.
 Քալէ, աեսնեմ, ոտսիկ տոտիկ.
 Մն ի՛նչ աղւոր տատիս կ'ընէ,
 Ձեմ՝ կըշտանար, ո՛րդեակ, քենէ:

Մէ՛ն մէ՛ն տատիս. մէ՛ն մէ՛ն տատիս.
 Ո՛վ սրտիս սէր, անո՛ւշ որդիս:

Ձեռքըս թող տուր, ազատ քալէ,
 Մի՛ ոտք առներ հեհլւալէ.
 Մի՛ ճորճորար, մ'ըներ տիտիկ,
 Ապրի՛ս, որդեակ իմ պըտըտիկ:

Մէ՛ն մէ՛ն տատիս. մէ՛ն մէ՛ն տատիս.
 Ո՛վ սրտիս սէր, անո՛ւշ որդիս:

Ահա քալեց իմ անուշիկ,
 Տատիս ըրաւ յուշիկ յուշիկ.
 Ահա որդիս ըրաւ մէ՛ն մէ՛ն,
 Մոռցայ գընաց հոգերս ամէն:

Մէ՛ն մէ՛ն տաաիս . մէ՛ն մէ՛ն տաաիս .
Ո՛վ սրտիս սէր , անո՛ւշ որդիս :

Բռնե՛մ , բռնե՛մ , հա՛ բռնեցի .
Չէ՛ , չես ինտար , քիչ մը կեցի .
Մօտիկ եկու քիչի՛կ , քիչի՛կ ,
Աշուկներէդ ընեմ պաչիկ :

Մէ՛ն մէ՛ն տաաիս . մէ՛ն մէ՛ն տաաիս .
Ո՛վ սրտիս սէր , անո՛ւշ որդիս :

Ա՛լ մարդ եղար , ելիր ոտքի ,
Քեզ չեմ օգներ առանց պէտքի .
Ասկից ետքը , անուշ որդիս ,
Ինքերդ գըլխուդ քալել պարտիս :

Մանչրս նաւորդ մ՛է անվեհեր
Օրուէ օրրոց օրուէ .
Նաւորդի սէրն անցնիլ ծովէն .

Օրուէ օրրոց օրուէ , օրուէ օրրոց ելն :

Առագաստ ձեւէ , բեռն անգին .
Օրուէ օրրոց օրուէ .

Պէտք է մանչրս , մայր ի վեկին .

Օրուէ օրրոց օրուէ , օրուէ օրրոց ելն :

Աչկունք աղու փակուին տակաւ .
Քրնէ , մանչրս , քրնէ .

Քրնոյ խորշը մանչս ալ հասաւ .

Քրնէ մանչրս քրնէ , քրնէ մանչրս քրնէ :

Ջ Ա Ղ Ա Ց Ք

Մեր գիւղին մէջ հսկայ
Ջաղացք մը կը գտնուի .
Իր զուարթ ելեւջ
կը լսուի միշտ անվերջ :

Ան գարի կամ ցորեն
Շարունակ աղալէն
կը գոռայ ժիր , արթուն
Առտուանց իրիկուն :

Ջաղացքին տէրն ու կին
Շատ բարի սիրտ մ'ունին .
Ամեն մարդ անոնց քով
կը գտնեն սէր , գորով :

Տէր ու կին՝ աղքատաց
կուտան միշտ առատ հաց .
Ջաղացքին մէջ իրաւ
Ոչ երբեք կան վիշտ , ցաւ :

Տղաք հոն թեւ ի թեւ
Քալելով շատ թեթեւ՝
Առտուանց կանուխէն
կը խաղան ու կ'երգեն :

ԺԱՄԱՅՈՅՑ

ՄԱՆՈՒԿԸ

Ժամացոյց խեղճ , հին ,
Հերիք քու թիգ թագ .
Խուցիդ մէջ մըթին
Կրնաս առնել կանգ .
Թիգ թագ , թիգ թագ .
Խուցիդ մէջ մըթին
Կրնաս առնել կանգ :

Սլաքիդ յուշիկ քայլ
Միշտ յառաջ չերթայ ,
Գիտեմ պարտասեալ
Յոգնած ես հիմայ .
Թիգ թագ , թիգ թագ .
Գիտեմ պարտասեալ
Յոգնած ես հիմա :

ԺԱՄԱՑՈՅՅԸ

Հանգչիմ, սակայն ո՞վ
 Ժամս ըսէ քեզի.
 Տան մէջ ժամն ինչո՞վ
 Մարդ գիտնայ պիտի.
 Թիգ թագ, թիգ թագ,
 Տան մէջ ժամն ինչո՞վ
 Մարդ գիտնայ պիտի:

Պզտիկ կատուն կ'արթնայ,
 կ'ուղղէ ականջն ալ հիմայ.
 Աչքը չորս գին է նաեւ,
 Բարեւ փիտիկ, քեզ բարեւ, բարեւ:

Գլուխդ քուկին թաթիկով
 Շրտկէ, փիտիկ. նազանքով
 Քու սիրածիդ մօտ իսկոյն
 Եկու փիտիկ, եկու դուն իսկոյն:

ՓՈՔՐԻԿ ԱՐՇԵՍՏԱՒՈՐՔ

Յետանաւորն անիւին
 Քրտէ դանակ ու կացին,
 Եւ այլ դարձող քարին վրան
 Հին մետաղներ կրրճրտան:
 Ու զիկ ու զօք, ու զիկ ու զօք,
 Ու զիկ ու զօք, ու զիկ ու զօք.
 Երբ կ'աշխատի մարդ սրտով,
 Գործ կը տեսնէ ապահով:

Դարբինն ահա սալին քով
 Ծեծէ երկաթն իր մուրճով,
 Ու ծըխացող մուրճին տակ
 Կայծեր վազեն բոցարձակ:
 Ու թագ ու թօգ, ու թագ ու թօգ,
 Ու թագ ու թօգ, ու թագ ու թօգ.
 Երբ կ'աշխատի մարդ սրտով,
 Գործ կը տեսնէ ապահով:

Յետան քերիչն ալ հիմայ
 Փայտին վրայ երթայ գայ,
 Ու նուրբ ոլորք տաշուքին
 Խանութին մէջ կը լեցուին:
 Ու զիկ ու զօք, ու զիկ ու զօք,
 Ու զիկ ու զօք, ու զիկ ու զօք.
 Երբ կ'աշխատի մարդ սրտով,
 Գործ կը տեսնէ ապահով:

Տես ալիւրէն ճերմկցած
Հացագործը շինէ հաց,
Զուտ խրմորին կակուղ կոյտ
Չեւքով թրէ ան շուտ շուտ:

Ու թագ ու թօգ, ու թագ ու թօգ,
Ու թագ ու թօգ, ու թագ ու թօգ,
Երբ կաշխատի մարդ սրտով,
Գործ կը տեսնէ ապահով:

Երբ եղանակը հասնի,
Սղոցն յանկարծ կ'երեւի
Ու կոտորելով փայտ կոճղեր,
Հոգայ ձմրան մեր պէտքեր:

Ու զիկ ու զօք, ու զիկ ու զօք,
Ու զիկ ու զօք, ու զիկ ու զօք,
Երբ կաշխատի մարդ սրտով,
Գործ կը տեսնէ ապահով:

Տակառագործն է՛ն առաջ
Իր տակառները շինած
Անոնց վրայ ի վերջէ
Շրջանակներ կ'անցունէ:

Ու թագ ու թօգ, ու թագ ու թօգ,
Ու թագ ու թօգ, ու թագ ու թօգ,
Երբ կաշխատի մարդ սրտով,
Գործ կը տեսնէ ապահով:

Դերձակն իր նոր կերպասով
Չափէ կտրէ ձորձեղէն,
Եւ մինչ տաքնայ իր արդուկ,
Աչկերան ընէ կարկտուք:

Ու զիկ ու զօք, ու զիկ ու զօք,
Ու զիկ ու զօք, ու զիկ ու զօք,
Երբ կաշխատի մարդ սրտով,
Գործ կը տեսնէ ապահով:

Իր ծեփիչով օրմնագիր
Քըսէ պատին դաճ ու կիր.
Ու սեւ պատերը համակ
Կըլլան իսկոյն ճեփ ճերմակ:

Ու թագ ու թօգ, ու թագ ու թօգ,
Ու թագ ու թօգ, ու թագ ու թօգ,
Երբ կաշխատի մարդ սրտով,
Գործ կը տեսնէ ապահով:

Շատ մը գործեր տակաւին
Բանուոր ձեւքի պէտք ունին.
Արհեստն զմարդ չանպատուեր,
Երբ մարդ գիտնայ լաւ գործեր:

Ու զիկ ու զօք, ու զիկ ու զօք,
Ու զիկ ու զօք, ու զիկ ու զօք,
Երբ կաշխատի մարդ սրտով,
Գործ կը տեսնէ ապահով:

ԲԱՐԻ ԱՌԱՌՈՏ

Բարի՛ լոյս, բարի՛ լոյս, ազնիւ ուսուցիչք,
Ուշափ ուրախ, զըւարթ թուի ամեն ինչ.
Ընկե՛ւք, ձեր գալուստ սիրով կ'ողջունենք.
Մեր սրտերն ուրախ են զի բարին կ'ընենք:

Բարի՛ լոյս, բարի՛ լոյս, սիրուն վարժարան,
Յօժար ենք պատուել, քու ամեն հրաման,
Ձի սէր է մեր դրօշն ի խաղ և ի գործ.
Ողջ՛ոյն, ողջ՛ոյն, ուրեմն քե՛զ զըւարթ նոր օր:

Ա. Զ. Բ. ԿԱՊՈՒԿ

Երջանիկ եմ և ուրախ
Երբ մենք խմբով՝ կը խաղանք.
Օգը յուզեալ թէ խաղաղ,
Միշտ կ'ազգէ մեզ նոյն բերկրանք:

Մեզմէ մէկը պահուած է,
Դարձիր գաիր այն ո՛վ է.
Պիտի խնդանք ի սրտէ,
Թէ կարծիքդ չիտակ է:

Ի՞նչ անուշիկ գեղօններ
Նուագես, ո՛վ թռչնիկ,
Անտառին խիա ծառերուն
Թերթոց մէջ փափկիկ:

Երգէ՛, թռչնակ, բնութեան
Դաշնակ գեղեցիկ.
Երգէ՛, փափուկ ու մեղմ
Երգեր անուշիկ:

Ահա քեզ երկնից վրայ
Երգակից կ'երեւին
Թռչնոց պարք ուր կը թռչին
Խումբ Խումբ միասին:

Ձիւն ճերմակ չժածկէ դաշտ
Ու մարդ ու պարտէզ,
Ո՛վ թռչնիկ, քո են այն
Ընդարձակ ասպարէզ:

Երանի տամ քեզ, զըւարթ
Ուրախ երգես միշտ.
Դաշնակաւոր երգոցը
Մէջ չունիս դու վիշտ:

Երանի զի շունիս ձիւն
 Զուրա, ձմեռ, բուռն ալիք,
 Այլ թափառիկ դայլալէս,
 Երգես հանգարարիկ:

Զանգակն ահա զարնուի,
 Եւ իր ձայնովն արծաթի
 Կ'երգէ օդին մէջ ասանկ
 «Տա'նկ, տա'նկ, տա'նկ»:

Աշխարհ ձայնէն կ'արթննայ,
 Գործէ մեղու ու տըղայ.
 Կը լսուի նոյն արձագանգ.
 «Տա'նկ, տա'նկ, տա'նկ»:

Ու գիշերուան մէջ խորունկ
 Երբ դադրած է դործ, աղմուկ,
 Տարածուի ձայն ներդաշնակ.
 «Տա'նկ, տա'նկ, տա'նկ»:

Վարպետն ու աշկերտ կայնած դէմ դէմի,
 Կրակն են դրեր ձողերն երկաթի,
 Աշկերտն ալ բուֆ բուֆ կը փչէ փքոց
 Եւ վառարանէն կ'ելլէ ծուխ ու բոց.
 Բուֆ, բուֆ, բուֆ, բուֆ, բուֆ, բուֆ, բուֆ:

Ծանրը մուրճերով, կարմիր երկաթէն
 Պէս պէս գործիքներ շուտով կը կոփեն
 Հոն սալին վըրայ, թաքը թիքը թագ
 Կացին, բահ, բըրիշ, նաեւ գամ, ուրագ
 Թաք թիք թաք թաք. թաք թիք թաք թաք:

Հոն, տե'ս, աշկերտ մը, բռնած է ձեռքին
 Յետանին վրայ թերթաշ մի կացին.
 Շուտ կը դարձնէ անիւը խըռ խըռ,
 Սրերու համար գործիքն ամրակուռ,
 Խըռ խըռ խըռ խըռ խըռ խըռ խըռ:

Հոն ալ ուրիշ մը, հաստ երկաթին քով
 Քրտինք կը թափէ ֆշալով, հեւքով.
 Կը զարնէ մուրճը անվերջ տանկատանկ,
 Աստուած վարձատրէ իւր ճիգերն ու ջանք,
 Տանկա տանկ, տանկա տանկ, տանկա տանկ են:

(Դասի աւարտումէն յետոյ)

Դուրս եկէք, դուրս եկէք
Աշխատանքը թող տուէք.
Խաղալով, խնդալով,
Յնծութեամբ երգենք.
Հոյսը մեզմ է և պայծառ
Օգն զով, առողջարար.
Շուտ վազենք, ցատկուտենք,
Յնծութեամբ երգենք:

Միաբան, միաբան
Ընկերները թող ըլլան.
Հեռացուր դէմք Խուր,
Գործ ձգէ եկուր.
Գառնուկին խաղալը տես,
Մենք ինչու չընենք այսպէս.
Շուտ վազենք, ցատկուտենք,
Յնծութեամբ երգենք:

Սերտել ու կարդալ միշտ
Յարմար ատեն կ'ըլլայ,
Խաղալու խնդալու
Ժամանակը կայ.
Ան ուր միտք չունի կարդալ,
Չկրնար հմուտ ըլլալ.
Շուտ վազենք, ցատկուտենք,
Յնծութեամբ երգենք:

Օրօ՛ր, իմ մանկիկ,
Քընացիր մըշիկ մըշիկ.
Աղուոր, ճերմակ լուսընկան
Ծագեց օրրանիդ վրան.
Օրօ՛ր, իմ մանկիկ,
Քընացիր մըշիկ մըշիկ:

Օրօ՛ր, իմ թըռչնիկ,
Քընացիր մըշիկ մըշիկ.
Աղուոր, ճերմակ լուսընկան
Ծագեց կակուղ բոյնիդ վրան.
Օրօ՛ր, իմ թըռչնիկ,
Քընացիր մըշիկ մըշիկ:

Օրօ՛ր, իմ ծաղիկ,
Քընացիր մըշիկ մըշիկ.
Աղուոր, ճերմակ լուսընկան
Ծագեց ցօղունիդ վրան.
Օրօ՛ր, իմ ծաղիկ,
Քընացիր մըշիկ մըշիկ:

— ՄԻԱՅՆՈՒԿՆ ՈՒ ԽՈՒՄԲՐ —

Միայնուկը . — Ո՛հ , այս խումբն է շնորհալից ,
Ժիրօֆլէ , Ժիրօֆլա .
Հոս դէմք , հակաստ են անբիծ ,
Սիրտս հրճուանք կը զգայ :

Խումբը . — Այո՛ , մենք շատ ենք համեստ ,
Ժիրօֆլէ , Ժիրօֆլա .
Իրա՛ւ , մեր վարքն է պարկեշտ ,
Մեր խօսքին հաւտա :

Միայնուկը . — Ձեր մէջ առէ՛ք , ո՛հ , զիս ալ ,
Ժիրօֆլէ , Ժիրօֆլա .
Կ'ուզեմ սրտանց ձերն ըլլալ ,
Ձեր միջեւ հիմա :

Խումբը . — Հաւ , բայց դու չես մեզի պէս ,
Ժիրօֆլէ , Ժիրօֆլա .
Ձերքեր ունինք մենք պէս պէս ,
Ո՛րն է քոյդ , առա՛ :

Միայնուկը . — Վա՛հ , ես չունիմ ձերք աղւոր ,
Ժիրօֆլէ , Ժիրօֆլա .
Միայն անտառ հեռաւոր ,
Կ'երթամ պահ ընդ պահ :

Խ . — Հոն ի՞նչ ընենք առանձին ,
Ժիրօֆլէ , Ժիրօֆլա .
Տե՛ս , հոս զուարթ խըմբովին ,
Մենք կ'երգենք ահա :

Մ . — Հոն կը քաղեմ մանուշակ ,
Ժիրօֆլէ , Ժիրօֆլա .
Ետքն ալ հիւսեմ ես պրսակ ,
Գոգնոցիս վըրայ :

Խ . — Որո՞ւ համար այդ պրսակ ,
Ժիրօֆլէ , Ժիրօֆլա .
Դուն կը հիւսես հոն մինակ ,
Յո՛ն , ըսեւ փութա՛ :

Մ . — Զայն կը հիւսեմ քեզ համար ,
Ժիրօֆլէ , Ժիրօֆլա .
Որոնց ճակտին շատ յարմար
Պրսակըս կուգայ :

Խ . — Եթէ գայլ մը մեծ , ահեղ ,
Ժիրօֆլէ , Ժիրօֆլա .
Հոն դէմդ ելնէ , դուն համեղ
Կեր կ'ըլլաս նմա :

Մ. — Ես կոտոյններս անոր դէմ,
 Ժիրօֆլէ, ժիրօֆլա .
 Իսկոյն անվախ կ'երկարեմ,
 Ու ան խոյս կու տայ :

Խ. — Իսկ թէ շընիկ մը անգուլթ,
 Ժիրօֆլէ, ժիրօֆլա,
 Քեզ պատահի, քու հոգւոյդ
 Չ'ա՞ղղեր սաստիկ ահ :

Մ. — Ես կը գգուեմ զայն անդէն,
 Ժիրօֆլէ, ժիրօֆլա .
 Ու ան իմ այս գըգուանքէն,
 Ինձ կ'ընտելանայ :

Խ. — Ունիս եղեր սիրտ ազնիւ,
 Ժիրօֆլէ, ժիրօֆլա .
 Ըզքեզ մեր մէջ մենք խընդիւ
 Կ'ընդունինք հիմա :

Մ. — Օ՛ն, դու մեր մէջ եկ ժպտուն,
 Ժիրօֆլէ, ժիրօֆլա .
 Մեր պաշտելին արդ ես դուն,
 Երկինք մեզ վըրկայ :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՆ ԵՒ ԹՈՉՈՒՆՐ

Մանուկներ

Թռչնա՛կ, բռնուեցար,
 Յանցէն չես ազատիր,
 Բանով մ'այսուհետե
 Քենէ ա՛լ չենք զատուիր :

Թուչուն

Սիրելի՛ մանուկներ,
 Ձերին ինչո՞ւն եմ պէտք .
 Թողէ՛ք աղատ թուչիմ .
 Շուտ վանգակըս բացէ՛ք :

Մանուկներ

Ո՛չ, թռչնակ, չենք թողուր,
 Դու մեզ մօտ պիտ' մնաս
 Քեզ շաքրէ հաց կուտանք,
 Դու կուտես, կը խայտաս :

Թուչուն

Շաքրէ հաց չեմ սիրեր,
 Չեմ ուտեր քաղցրեղէն .
 Դաշտի մարտինները,
 Ինձ լաւ են շաքարէն :

Մանուկներ

Ա՛խ, թռչնա՛կ, մենք ինչպէս
 Պիտի փայփայէինք,
 Չէինք թողար ախրիս,
 Միշտ կ'զբօսցունէինք:

Թռչուն

Թէ անգութ մարդ մ'անկարծ
 Մօր գրկէն ձեզ առնէր,
 Դուք ցաւէն մաշելով,
 Շուտ չէ՛իք մի մեռնէր:

Մանուկներ

Ճշմարիտ է, թռչուն,
 Գերութեան չես տանիր,
 Աստուած քեզ հետ լինի,
 Անուշ մօրկանդ դարձիր:

ԶԲՕՍԱՆՔ

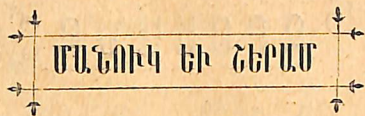
Բաւ է մեզ, ընկերներ,
 Այսօր շատ ենք կարդացեր
 Մտքերնիս է յոգներ
 Նոյնպէս մեր աչեր:

Աշխատութեան դադար տանք
 Երթանք ընել զբօսանք
 Քիչ մը եւս խաղալով
 Քալենք երգելով:

Բնութիւն, ի՛նչ քաղցրիկ
 Ժպիտ ունի գեղեցիկ
 Տե՛ս սիրուն թիթեռնիկ
 Թրթռոյ հեզիկ:

Օ՛ն է մենք ալ վազվզենք
 Եկէ՛ք, մէկտեղ պար բռնենք
 Պարէն վերջ դասերնիս
 Կ'առնենք ձեռքերնիս:

Մանուկ. — Ո՛վ դու փոքրիկ շերամիկ,
 Դեռ ձուածին հէք ծնունդ,
 Ըսէ՛ մեզի, շերամի՛կ,
 Դու ի՞նչ կ'ուզես քեզ սնունդ:

Շերամ. — Մ'իս, թթենեղ, սպիտակ
 Տերեւները քաղեցէք,
 Կը սիրեմ, բսեմ շիտակ.
 Խշտիս վըրայ սըփռեցէք:

Մ. — Ահա՛ մեծցար, ո՛վ շերամ.
 Բարձրահասակ, հզօր ու վէս,
 Ըսէ՛, հըսկայդ դու շերամ,
 Դուն ալ հիմակ ի՞նչ կ'ուզես:

Շ. — Թողէ՛ք դուք զիս միայնակ,
 Յուշիկ յուշիկ միշտ գործել,
 Զիմ բոժոժիկ սպիտակ
 Ոլորել ոլորել ոլորել:

Մ. — Ըսէ՛ նաեւ, ո՛վ շերամ,
 Աշխատանքիդ մէջ այդպէս
 Ըսէ՛, ըսէ՛, դու շերամ,
 Այդպէս պահուած ի՞նչ կ'ընես:

Շ. — Այժմ՝ ըլլամ ես հարսնեակ,
 Օգտուեցէ՛ք, ժամ է արդ
 Սիրուն բոժոժէս իմ ճերմակ
 Կծիկ շինել բարդ ի բարդ:

Մ. — Հէք շերամին շընորհիւ
 Մետաքսագործք կ'աշխատին,
 Ժիր բանուորին շընորհիւ
 Հարուստք ամեն կը հագուին:

Շ. — Կ'ուզէ՞ք գլխարկ կամ մուշտակ
 Եւ կամ թաւիշ ժապաւէնք,
 Մենք կը հիւսենք շարունակ
 Մեր բոժոժներն, ո՛հ, տեսէ՛ք:

Այս է բարձրը, այս է ցած,
 Նայէ որչափ եմ սորված.
 Այս է նեղը, այս է լայն,
 Դեռ շատ բան գիտեմ սակայն:
 Երկու ձեռք կապոյտ, ճերմակ
 Մին է աջ, իսկ միւսը ձախ.
 Հինգ փոքրիկ մատներ կըլըր,
 Որով բռնեմ սանձ, սալը:
 Վարը սա ոտքերըս տես,
 Վերն ալ գլուխըս նոյնպէս.
 Հոս է քիթս, հոս աչերս իմ,
 Չէ՛ք կարծեր թէ գիտուն եմ:
 Այժմ ա՛չեր, բաց մնացէք,
 Իսկ երբ պառկիմ, գոցուեցէք.
 Ահա՛ բերան, ա՛րդ կզակ իմ,
 Շուտով կարդալ պիտի սկսիմ:
 Ականջներըս կը տեսնես,
 Որչափ պէտք են ինձ գիտես.
 Հոս է տես իմ ձախ ձեռքս,
 Այս ալ աջըս է նոյնպէս:
 Գլուխս երբ կը վերցնեմ,
 Ծափ ծափ, ծափ ծափ կը զարնեմ.
 Իսկ երբ մեծնամ, քեզ նրման
 Մեծ գործեր ընել կընամ:

Մշակն ի՞նչպէս կը սերմանէ ցորեն, կորեկ, գարի.
 Տես այսպէս կը սերմանէ ցորեն, կորեկ, գարի:

Մշակն ի՞նչպէս կը հնձէ ցորեն, կորեկ, գարի.
 Տես այսպէս կը հնձէ ցորեն, կորեկ, գարի:

Մշակն ի՞նչպէս կը ցանէ ցորեն, կորեկ, գարի.
 Տես այսպէս կը ցանէ ցորեն, կորեկ, գարի:

Մշակն ի՞նչպէս կը ժողվէ ցորեն, կորեկ, գարի.
 Տես այսպէս կը ժողվէ ցորեն, կորեկ, գարի:

Մշակն ի՞նչպէս կը ծեծէ ցորեն, կորեկ, գարի.
 Տես այսպէս կը ծեծէ ցորեն, կորեկ, գարի:

Մշակն ի՞նչպէս կը մաղէ ցորեն, կորեկ, գարի.
 Տես այսպէս կը մաղէ ցորեն, կորեկ, գարի:

Մշակն ի՞նչպէս հանգիստ կառնէ երբ վերջացնէ
 իր գործ.

Մշակն այսպէս հանգիստ կառնէ երբ վերջացնէ
 իր գործ:

Երբ վերջացնէ մշակն իր կալ եղնեւուն, կը պոռայ.
 «Դե՛հ քաջ եղէք.» այսպէս ուրախ զուարթ նա առնւ
 դառնայ:

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔՆԵՐ

Ո՞րն է Անգղիոյ մայրաքաղաքը,
 Փոքրիկ ընկեր, փոքրիկ ընկեր, փոքրիկ ընկեր,
 Ա՛յն որ Լոնտոն կը կոչեն մեծեր,
 Թայմզ կոչուած գետին եզերք:

Ո՞րն է Գաղղիոյ մայրաքաղաքը,
 Փոքրիկ ընկեր, փոքրիկ ընկեր, փոքրիկ ընկեր,
 Ա՛յն որ Բարիզ կը կոչեն մեծեր,
 Սէն կոչուած գետին եզերք:

Ո՞րն է Ռուսիոյ մայրաքաղաքը,
 Փոքրիկ ընկեր, փոքրիկ ընկեր, փոքրիկ ընկեր,
 Սէն-Քէթերսպուրկ կը կոչեն մեծեր,
 Նեվա կոչուած գետին եզերք:

Ո՞րն է Փորթուկալի մայրաքաղաքը,
 Փոքրիկ ընկեր, փոքրիկ ընկեր, փոքրիկ ընկեր,
 Ա՛յն որ Լիզպոն կը կոչեն մեծեր,
 Թակօ կոչուած գետին եզերք:

Ո՞րն է Իտալիոյ մայրաքաղաքը,
 Փոքրիկ ընկեր, փոքրիկ ընկեր, փոքրիկ ընկեր,
 Ա՛յն որ Հռոմ կը կոչեն մեծեր,
 Տիբերիս կոչուած գետին եզերք:

ԲԱՐԻ ԼՈՅՍ

Բարի լոյս, բարի լոյս, ազնիւ վարժուհի,
 Մեզ ամեն ինչ ուրախ ու զուարթ թուի.
 Մեր ընկերք, ձեր գալուստ սիրով կ'ողջունեն,
 Մեր սրտերն ուրախ են, զի բարին կ'ընեն:

Բարի լոյս, բարի լոյս, սիրուն վարժարան,
 Յօժար եմք յարգել քու ամեն հրաւան.
 Զի սէր է մեր դըրօշ ի խաղ և ի գործ,
 Ողջոյն, ողջոյն ուրեմն քեզ, ո՛վ զուարթ օր:

ԿԱՏՈՒ ԵՒ ՄՈՒԿ

Ճերմակ փիսիկ, ի՛նչ յուշիկ
 Կուգայ բռնել մկնիկ.
 Իսկ մուկն լըսէ ձայն ոտքի,
 Շուտ կը փախչի հոռի:

Փախիր սիրուն, խեղճ մկնիկ,
 Վազէ՛ տան բոլորաիք
 Կատուն դէպ քեզ գայ արագ,
 Բռնել թաթերուն տակ:

Բազն ու բադիկ լողային
Մեծ աւազանի մէջ .

Եւ երբ բան մը որսային ,
կը կանչէին միասին .

« Լիտ է լիտ բադ բադ , լիտ է լիտ բադ բադ » :

Ծեր բադը կը սովընցնէր
« Դուք տղաք զգուշացէք
Երբ գիշակեր մը տեսնէք ,
Շուտ խողովակ մտէք » .

Լիտ է լիտ բադ բադ , լիտ է լիտ բադ բադ :

Հազիւ զայս յանձնարարեց
Ծեր բազն իր ձագերուն ,
Երբ գողն ի գող հետեւեց
Ուրուրը բադերուն .

Լիտ է լիտ բադ բադ , լիտ է լիտ բադ բադ :

Բադերը տեսան գողը
Շատ բարձր օդի մէջ ,
Խողովակ մտան մղուելով
Քանզի մայրը կանչեց .

« Լիտ է լիտ բադ բադ , լիտ է լիտ բադ բադ » :

Ուրուրը շատ սաւառնեցաւ
Բադերուն գլխուն վրայ ,
Խեղճը չի կարողացաւ
Անոնցմէ մին գողնալ .

Լիտ է լիտ բադ բադ , լիտ է լիտ բադ բադ :

Յայնժամ հասաւ որսորդը ,
Զայն հրացանով մեռցուց .
Բադերը ուրախ պոռացին
Եւ վախը անցուցին .

Լիտ է լիտ բադ բադ , լիտ է լիտ բադ բադ :

Շնորհակալ եղան տղաք
Մօր տուած խրատին .
Ամենքն ալ կարկաչեցին
Ի պատիւ իրենց մօր :

Լիտ է լիտ բադ բադ , լիտ է լիտ բադ բադ :

Օրօ՛ր , օրօ՛ր , քնացիր որդեակ իմ անուշիկ .
 Մեղմիկ ձայնով քեզ օրօրեմ յուշիկ , յուշիկ .
 Չէ , մի վախճար , քեզ չի ձգեր մայրըդ զգոյշ .
 Օրօ՛ր , օրօ՛ր , քնացիր անոյշ :

Կակուղ , փափուկ օրրանիդ մէջ փաթթեցի քեզ .
 Առատ , առատ քեզ կաթ տուի , ալ ի՞նչ կուղես .
 Գոցէ նայիմ այդ աչուկներըդ պլպլուկ .
 Օրօ՛ր , օրօ՛ր , սիրուն մանուկ :

Օրօ՛ր , օրօ՛ր , վարդեր բուսնին ոտքերուդ տակ .
 Քեզի վարդերն , ինծի՞ անոնց փուշերն համակ .
 Թէ ես քնանամ , հրեշտակներ թող պահապան
 Օրօ՛ր , օրօ՛ր , զաւկիս ըլլան :

Քնացիր անոյշ , քնացիր հանգարտ , ալ մ'ըներ նազ .
 Քնացիր սէր իմ որ շուտ մեծնաս ու բազմանաս .
 Առ համբոյր մ'ալ , առ հատ մ'ալ եւ նիրհէ մուշմուշ .
 Օրօ՛ր , Օրօ՛ր , որդեակս անոյշ :

Պառաւն այծ մ'ունէր ,
 Փոքրիկ սիրուն այծ .
 Ինքն անով կ'ապրէր ,
 Աղքատ մնացած ,
 Խեղճուկ ու մինակ
 Աղքատ մնացած :

Իր այծիկն օր մը
 Նա դաշտը տարաւ ,
 Ծաղկած հովտի մէջ
 Արածել տուաւ ,
 Կուշտ կուշտ , կուշտ կուշտ
 Արածել տուաւ :

Մարտ ամսի վերջն էր ,
 Ցուրտ հով մը փրչեց ,
 Պառաւի աչքէն
 Այծը հալածեց ,
 Ափսո՛ս , մեծ ափսո՛ս ,
 Այծը հալածեց :

Ի հարկէ գայլեր
Այծը լափեցին,
Խեղճուկ պառաւին
Կոտոշներ թողին,
Միայն և միայն
Կոտոշներ թողին:

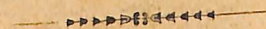
Պառաւն էր նստած
Փունջ խոտը ձեռին.
Այծը կը կանչէր
Չայնով տրամադին.
— “Ե՛կ, Ե՛կ, Ե՛կ, Ե՛կ,” —
Չայնով տրամադին:

Կտաւագործները շատ ժիր մարդիկ են,
ինչո՞ւ այսպէս փող, փող, փող.
Կ'ոտոայնեն ձեզի և մեզի զգեստներ,
ինչո՞ւ այսպէս փող փող փող,
Վարդազոյն, Կապտազոյն փող, փող, փող,
Հաստ և նուրբ, լայն և նեղ
Վարդազոյն, Կապտազոյն փող, փող, փող:

Կտաւագործները ունին կիոյներ,
ինչո՞ւ այսպէս փող փող փող.
Կ'ոտոայնեն անով գունաւոր թելեր,
ինչո՞ւ այսպէս փող փող փող,
Վարդազոյն, Կապտազոյն փող, փող, փող,
Հաստ և նուրբ, լայն և նեղ
Վարդազոյն, Կապտազոյն փող, փող, փող:

Կտաւագործները լաւ կը նուագեն,
ինչո՞ւ այնպէս փող փող փող.
Չափ կը բռնեն անոնք մեծ տաղանդով,
ինչո՞ւ այնպէս փող փող փող.
Վարդազոյն, Կապտազոյն փող, փող, փող,
Հաստ և նուրբ, լայն և նեղ,
Վարդազոյն, Կապտազոյն փող, փող, փող:

Թռչունը երգեց, օդը բացուեցաւ .
Արեւն ալ վաղո՛ւց ելաւ, բարձրացաւ .
Խեղճ մանուկներ, շո՛ւտ մը հագուեցէ՛ք,
Շուտով վարժարան դուք հաւաքուեցէք :

Մարդ և անասուն, գազան և թռչուն,
Ամենքն ալ կ'երթան իրենց գործերուն .
Բերնով ուտելիք կը բերէ մըջուն,
Ծաղիկներէն հիւթ կը ծրծէ մեղուն :

Դաշտը գոյնզգոյն ծաղկով զարդարուած,
Մարգագետինը կանանչ է հագուած .
Զմեռուան քունէն անտառն արթնցած՝
Իր տերեւները կը շարժէ կամայ :

Զինորաներն ուռկանն ահա կը քաշեն,
Հնձողներ իրենց մանգաղը շարժեն .
Դո՛ւք ալ, մանուկներ, ձեր գիրքերն առէ՛ք,
Աստուած ծուլութիւն չի սիրեր երբեք :

Խումբը

Մենք կ'ուզենք մէյ մը խաղալ
Ո՞վ ինչ կ'ուզէ ըլլալ .
Եւ ո՞վ ինչ սրտած է
Իսկոյն հոս, ներս մտնէ :

Միայնուկը

Որտորդ ըլլալ ես կ'ուզեմ,
Զի այն ես կը սիրեմ,
Որտորդ զուարթ կ'ապրի
Այս մեր աշխարհին մէջ :

Խումբը

Որտորդ ըլլալ ան կ'ուզէ,
Իրեն իզճը այդ է .
Ուրիշ մը պիտի ըսէ,
Թէ ի՞նչ ըլլալ կ'ուզէ :

Միայնուկը

Կառապան ըլլալ ես կ'ուզեմ
Զի այն ես կը սիրեմ
Կառապան զուարթ կ'ապրի
Այս մեր աշխարհին մէջ :

Խումբը

Կառապան ըլլալ ան կ'ուզէ ,
 Իրեն իղձը այդ է .
 Ուրիշ մը պիտի ըսէ ,
 Թէ ի՞նչ ըլլալ կ'ուզէ :

Միայնուկը

Ձիապան ըլլալ ես կ'ուզեմ ,
 Զի այն ես կը սիրեմ .
 Ձիապան զուարթ կ'ապրի ,
 Այս մեր աշխարհին մէջ :

Խումբը

Ձիապան ըլլալ ան կ'ուզէ ,
 Իրեն իղձը այդ է .
 Ուրիշ մը պիտի ըսէ ,
 Թէ ի՞նչ ըլլալ կ'ուզէ :

Միայնուկը

Կօշկակար ըլլալ ես կ'ուզեմ ,
 Զի այն ես կը սիրեմ .
 Կօշկակար զուարթ կ'ապրի ,
 Այս մեր աշխարհին մէջ :

Խումբը

Կօշկակար ըլլալ ան կ'ուզէ ,
 Իրեն իղձը այդ է .
 Ուրիշ մը պիտի ըսէ ,
 Թէ ի՞նչ ըլլալ կ'ուզէ :

Միայնուկը

Պարտիզպան ըլլալ ես կ'ուզեմ ,
 Զի այն ես կը սիրեմ .
 Պարտիզպան զուարթ կ'ապրի ,
 Այս մեր աշխարհին մէջ :

Խումբը

Պարտիզպան ըլլալ ան կ'ուզէ ,
 Իրեն իղձը այդ է .
 Ուրիշ մը պիտի ըսէ ,
 Թէ ի՞նչ ըլլալ կ'ուզէ :

Միայնուկը

Երաժիշտ ըլլալ ես կ'ուզեմ ,
 Զի այն ես կը սիրեմ .
 Երաժիշտ զուարթ կ'ապրի ,
 Այս մեր աշխարհին մէջ :

Խումբը

Երաժիշտ ըլլալ ան կ'ուզէ ,
 Իրեն իղձը այդ է .
 Ուրիշ մը պիտի ըսէ ,
 Թէ ի՞նչ ըլլալ կ'ուզէ :

Միայնուկը

Զինուոր ըլլալ ես կ'ուզեմ ,
 Զի այն ես կը սիրեմ .
 Զինուոր զուարթ կ'ապրի ,
 Այս մեր աշխարհին մէջ :

Խումբը

Զինուորը ըլլալ ան կ'ուզէ,
 Իրեն իզճը այդ է.
 Ուրիշ մը պիտի ըսէ,
 Թէ ի՞նչ ըլլալ կ'ուզէ:

Միայնուկը

Հովուհի ըլլալ ես կ'ուզեմ,
 Զի այն ես կը սիրեմ.
 Հովուհի զուարթ կ'ապրի,
 Այս մեր աշխարհին մէջ:

Խումբը

Հովուհի ըլլալ ան կ'ուզէ,
 Իրեն իզճը այդ է.
 Ուրիշ մը պիտի ըսէ,
 Թէ ի՞նչ ըլլալ կ'ուզէ:

Միայնուկը

Երգչուհի ըլլալ ես կ'ուզեմ,
 Զի այն ես կը սիրեմ.
 Երգչուհի զուարթ կ'ապրի,
 Այս մեր աշխարհին մէջ:

Խումբը

Երգչուհի ըլլալ ան կ'ուզէ,
 Իրեն իզճը այդ է.
 Ուրիշ մը պիտի ըսէ,
 Թէ ի՞նչ ըլլալ կ'ուզէ:

Միայնուկը

Վարժուհի ըլլալ ես կ'ուզեմ,
 Զի այն ես կը սիրեմ.
 Վարժուհի զուարթ կ'ապրի,
 Այս մեր աշխարհին մէջ:

Խումբը

Վարժուհի ըլլալ ան կ'ուզէ,
 Իրեն իզճը այդ է.
 Ուրիշ մը պիտի ըսէ,
 Թէ ի՞նչ ըլլալ կ'ուզէ:

Միայնուկը

Պարուհի ըլլալ ես կ'ուզեմ,
 Զի այն ես կը սիրեմ.
 Պարուհի զուարթ կ'ապրի,
 Այս մեր հանդէսին մէջ:

Խումբը

Պարուհի ըլլալ ան կ'ուզէ,
 Իրեն իզճը այդ է.
 Ուրիշ մը պիտի ըսէ,
 Թէ ի՞նչ ըլլալ կ'ուզէ:

Երբ առաւօտ ըլլայ, քաղաքն արթննայ
Ներկարարը սնտուկն առած զուրս կուգայ:

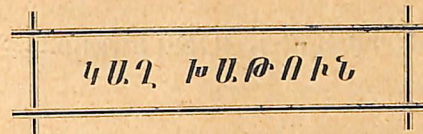
Եւ գոհ սրտով կը պոռայ .
— « Ներկ կը քսեմ կօշկի վրայ »:

Աքլորի պէս նայի երկնից կամարին
Դիտելով օդն, թիփ թափ զարնէ սնտուկին

Եւ գոհ սրտով կը պոռայ .
— « Ներկ կը քսեմ կօշկի վրայ »:

Եւ խոնարհած ոտքը փոքրին ու մեծին
Ներկէ փայլուն կալօշ, կօշիկ, սկարբին .

Եւ գոհ սրտով կը պոռայ .
— « Ներկ կը քսեմ կօշկի վրայ »:

— Ո՞ւր կ'երթաս, ո՞վ կաղ խաթուն,
կ'արգիլեմ քեզ, կ'արգիլեմ:

— Կ'երթամ դաշտը հովասուն,
Մի՛ արգիլելը զիս, մի՛ արգիլելը:

— Հոն ի՞նչ կայ, ի՞նչ պիտի ընես,
Թող չեմ տար, կ'արգիլեմ քեզ:

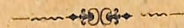
— Մանիշակ աի ժողվեմ ես,
Թող տուր երթամ, մի՛ արգիլելը:

— Որո՞ւ տալու համար արդեօք,
Եթէ չըսես, կ'արգիլեմ քեզ:

— Ով որ պարկեշտ է խելօք,
Հոգիդ սիրես, մի՛ արգիլելը:

— Ի՞նչ է անուն այդ խելօքին,
Շուտով ըսէ, կ'արգիլեմ քեզ:

— Վարդ է անուն այդ խելօքին
Հասկցար, հա՛ հա՛ հա՛ հա՛:

— ❧ ՓԱՅԼՈՒՆ ԱՍՏՂԻԿՆԵՐ ❧ —

Ո՛վ փայլուն, պայծառ աստղեր
Արդեօք ի՞նչ էք, չեմ գիտեր,
Երկրէս խիստ բարձր կ'երեւաք,
Իբր ադամանդ պլպլաք:

Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է.
Ը. Թ. Ժ. Ի. Լ. Խ. Ծ.
Կ. Հ. Ջ. Ղ. Ճ. Մ. Յ.
Ն. Շ. Ո. Զ. Պ. Զ. Ռ.

Ու այսպէս շարունակէ
Մորվիւ Ա.էն մինչեւ Ֆ:

Երբ արեւուն լոյսն երթայ
Եւ խաւարը մեր վրայ գայ,
Յայնժամ լոյսով շողշողուն
Կը փայլէք գիշերն ի բուն:

Ո՛վ փայլուն պայծառ, և այլն:

Եւ այսպէս ձեր փոքրիկ լոյս
Ճամբորդին կուտայ մեծ յոյս
Զի ձեր լոյսը շողշողուն
Կ'առաջնորդէ իր ճամբուն:

Ո՛վ փայլուն պայծառ, և այլն:

Մ'ուժ ամպերով ծածկուած
Շատ անգամ չէք տեսնուած,
Բայց կը փայլէք անդադար
Պայծառութեամբ մըշտովառ:
Ո՛վ փայլուն պայծառ, և այլն:

Թէեւ ձեր լոյս շողշողուն
Լուսատու է մութ ճամբուն,
Բայց, կ'աղաչեմ, ինձ ըսէ՛ք,
Ձեր ի՞նչ ըլլալն պատմեցէ՛ք:
Ո՛վ փայլուն պայծառ, և այլն:

— ❧ Ա.ՂՈՒԷՍ ❧ —

Չա՛ր աղուէս, դու սագը գողցար,
Նորէն ետ դարձուր.
Թէ ոչ որսորդը պիտի գայ
Իւր զէնքերովը.
Իւր երկար հաստ հըրացանը
Գնդակ կ'արձակէ,
Որպէս զի կարմիր ներկուիս
Եւ իսկոյն մեռնիս:
Սիրո՛ւն աղուէսիկ, խրատուէ
Մըլլար, բընաւ գող,
Խորոված սագն առնելու տեղ
Մուկ որսաւ և կեր:

Խեղճուկ տղան շատ մսեր է,
վախնամ ցրտէն սառեր է.
Եկէք, ընկերք, բան մ'որոշենք,
Խեղճ տղուն հագուստ շինենք:

Շուտ պողպատէ մկրատ առնենք.
Կտրենք ասուէ բաճկոնակ.
Հիմա կտրենք, կտրենք, կտրենք,
Խեղճ տղուն հագուստ կտրենք:

Փռենք լաթը սեղանին վրայ,
Թելերուն լաւ նայելով.
Հիմա գծենք, գծենք, գծենք,
Խեղճ տղուն հագուստ գծենք:

Կտրենք մեր արգէն ձեւածը
Արագութեամբ, ընկերնե՛ր.
Հիմա կտրենք, կտրենք, կտրենք
Խեղճ տղուն հագուստ կտրենք:

Մենք միութեամբ առինք մկրատ,
Թեւ ու ասեղ չմոռցանք.
Խեղճուկ տղուն շատ խղճացինք,
Անոր հագուստ շինեցինք:

Դե՛հ, տղա՛յք, եկէ՛ք, մարմնամարդ ընենք.
Մէկ, երկու, երեք, չիփ չիտակ կայնինք.
Առաջ ձեռքերնիս դնենք կուրծքերնիս,
Շարժենք ուղղակի վեր վար կողմնակի.
Աջը, ձախը, աջը, ձախը, աջը, ձախը:

Հիմա ալ, տղա՛յք, փայտեր սղոցենք.
Փայտը ձախ ձեռքով ամուր մը բռնենք.
Սղոցն աջ ձեռքով դէպ առաջ տանինք,
Խըռը խըռը, խըռը խըռը, խըռը խըռը:

Հիմա ալ կտրած փայտերնիս ջարդենք
Աջ ձեռքը առաջ, ձախ ետեւ բռնենք,
Վերցնենք կացին, իջեցնենք փայտին.
Հատը չաթը, հատը չաթը, հատը չաթը:

Պէտք է մենք քիչ շատ խորված սուրճ աղանք.
Առաջ սուրճերնիս լեցնենք ջաղացնիս.
Կոթը աջ ձեռքով դարձընենք շուտով.
Խըժը խըժը, խըժը խըժը, խըժը խըժը:

Հիմա ալ, աղա՛յք, եկէ՛ք չուան խաղանք
 Դարձնենք երկկողմի մէկը թող ցատքէ ։
 Աջ ու ձախ ձեռքով դարձրնենք շուտով ։
 Շիփը շափը, չիփը շափը, չիփը շափը ։

Հիմա ալ, աղա՛յք, դուռ փակենք բանանք
 Բանալին դարձնենք, դարձնենք հակառակ ։
 Դարձնենք հակառակ դուռներնիս բանանք ։
 Ձինկը զանկը, զինկը զանկը, զինկը զանկը ։

ԲԱՐԵԻ

Բարի լոյս ձեզ, բարեւ կուտամ,
 Ձեզ տեսնելով կ'ուրախանամ ։
 Ձուարթ դէմքերը կը տեսնեմ ։
 Ճերմակ ձեռքերն ալ կը դիտեմ ։
 Բարի լոյս ամենուդ, բարի լոյս ամենուդ ։

Իմ թաշկինակս բերի, տեսէ՛ք
 Եթէ դուք ալ ունիք, ցուցէ՛ք
 Դուրս հանելով, երեքցուցէ՛ք
 Առագաստի նման բացէ՛ք
 Բարի լոյս ամենուդ, բարի լոյս ամենուդ ։

Արե՛ք, ընկե՛րք, կարգով շարուինք,
 Եւ նոյն քայլով մենք շուրջ առնենք ։
 Զոյգ, զոյգ առաջ մենք դիմենք,
 Այս կողմ այն կողմ չի շեղենք ։
 Լա, լա, լա ։

Ուղիղ բռնենք մարմիններնիս ։
 Ուղիղ մեր գլուխ, կուրծք, ոտքերնիս ։
 Կարգով շարենք մեր ոտքեր ,
 Ձը թուլանան մեր ծունգեր ։
 Լա, լա, լա ։

Ազատ շարժենք մենք թեւերնիս ,
 Ձը նեղանան ընկերներնիս ։
 Ընկնել մենք զգուշանանք ,
 Բաւական է առնենք կանգ ։
 Լա, լա, լա ։

ԵՐԳ ՓՈՔՐԻԿ ՄԱՆԿԱՆՅ

Ըլլանք զուարթ թիթեռնիկ,
 Թռչինք ծաղկէ ի ծաղիկ.
 Ըլլանք թեթեւ զով զեփիւռ,
 Շրջինք դաշտ լեռ ի սփիւռ:
 Սմեղութիւն աանի մեզ
 Ուրախութեանց դէպ պարտէզ.
 Կենաց ճամբան ծաղկաւէտ
 Նկատենք մենք առ յաւէտ:
 Եւ կատարենք միշտ ուրախ
 Մեր զբօսանքն ու մեր խաղ.
 Այլ թէ խաղանք մենք անփոյթ,
 Մեզ հետ խաղայ բաղդն անգութ:
 Իցիւ ժըպիաներ ծաղկին
 Վերայ անմեղ մեր դէմքին.
 Ա՛հ, վայելենք խնդութիւն,
 Իբրեւ հրեշտակ զուարթուն:
 Ենք մենք զուարթ և անբիծ,
 Զգիտենք վիշտ ու թախիծ.
 Ուսանողին այս է կեանք,
 Միշտ ցնծութիւն ու բերկրանք:
 Դպրոց չէ աս, այլ մի դրախտ.
 Ո՛րչափ մենք հոս բարեբախդ,
 Նա ներշնչէ բաղցր յոյս,
 Նա պարգեւէ պայծառ լոյս:

ԹՄԲՈՒԿ

Օ՛ն, եղբարք, տռնենք
 Նուագարաննիս.
 Կարգաւ մենք զարնենք
 Սիրուն երգերնիս:
 Թմբուկ մը ունինք
 Շատ գեղեցիկ է,
 Քանի կը զարնենք
 Խիստ ձայն կը հանէ.
 Թըմ, թըմ, թըմ, թըմ.
 Խիստ ձայն կը հանէ:

Փոքրիկ ջութակնիս
 Շատ լաւ լարած եմք.
 Առնենք աղեղնիս,
 Երգենք ու ածենք.
 Պի, պի, պի, պի.
 Երգենք ու ածենք:

Մեր սիրուն տաւիղ,
 Չենք մոռնար քեզի.
 Թող լինի չաւիղ
 Չայնիկըդ մեզի.
 Տի, տի, տի, տի.
 Չայնիկըդ մեզի:

Տեսէ՛ք մեր սրինգ
 Համըր չի մնար.
 Մենք զանի առինք
 Սուլեւու համար.
 Տիւ, տիւ, տիւ, տիւ.
 Սուլեւու համար:

Ծնծղան ցնծալով
 Կ'առնենք ձեռքերնիս.
 Ուժով զարնելով
 Կ'երգենք ամենքնիս.
 Ծին, ծին, ծնծայ, ծին.
 Կ'երգեմք ամենքնիս:

Փողերնուս գող ձայն
 Մեզ քաջալեր է.
 Ո՛վ որ սիրէ զայն,
 Թող լաւ մը լսէ.
 Թռու, թռու, թռու, թռու.
 Թող լաւ մը լսէ:

Եկէ՛ք, եղբայրներ,
 Դաշնակին վըրայ
 Շարժենք մեր մասներ.
 Թող լաւ մը գողայ.
 Տօ, տօ, տօ, բէ,
 Մի, ֆա, սօլ, լա, սի:

ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱՒ

Դաշտերու մէջ ձիւն հալեցաւ,
կենդանարար սիւքն սկսաւ.
Սառնամանիք, հողմ՝ ձրմեռուան,
կարճ միջոցին անյայտացան:

Բերկրութիւն է ամէն մարդոց,
«Քրիստոս յարեա՛ւ ի մեռելոց»:

Այգի, պարտէզ զարդարուեցան,
Ծառերն ամեն կանաչացան.

Ծիծեռներն ու ամեն թռչուն

Ողջունեցին նորեկ գարուն:

Յնծութիւն է հարուստ մարդոց,

«Քրիստոս յարեա՛ւ ի մեռելոց»:

Բազմութիւնը փոքրի, մեծի,

Ժողովուեցան եկեղեցի.

Հարս ու աղջիկ զարդարուեցան,

ինչպէս սիրուն ծաղկունք գարնան:

Բերկրութիւն է ամեն մարդոց,

«Քրիստոս յարեա՛ւ ի մեռելոց»:

Եկեղեցին՝ վիզը ծռած,

Հագուստները պատառոտած,

Քարի վըլայ ոտքը բոպիկ՝

Տեսէ՛ք, եղբարք, ո՞վ է կանգնած:

Սուգ ու լաց է թշուառ մարդոց,

«Քրիստոս յարեա՛ւ ի մեռելոց»:

Մանկիկներով շրջապատուած,
Նա աղքատ մ'է սոված, քաղցած.

Նա տկար է, անօգնական,

Մխիթարե՛նք, եղբա՛րք, մենք զայն:

Տանջանք, մահ է թշուառ մարդոց,

«Քրիստոս յարեա՛ւ ի մեռելոց»:

ՄԵՂՈՒԻՆ ԵՐԳԸ

Տե՛ս, մեղուն աշխատասէր

Ամառուան մէջ կը գործէ,

Ժողուելու ալ զանց չընէր

Մեղր ամէն լաւ ծաղիկէ:

Տե՛ս, ի՛նչպէս փայլուն մոմով

Խորշեր կը շինէ իրեն,

Ու կը լեցընէ փութով

Իր անուշ կերակուրէն:

Ես ալ օգտակար գործի

Տամ ջանքերըս անդադար,

Զի շատ թակարդներ ունի

Սատանան ծոյլին համար:

Ո՞վ կերակրեց զիս աալով ծիծ անուշ,
Ո՞վ առաւ իր գիրկն որ ննջեմ մուշ մուշ,
Իմ վարդ երեսիս ծաղիկներ թափեց,

—Մայրի՛կս:

Երբ իմ աչքերէս փախաւ քուն գնաց,
Ո՞վ ինձ անուշիկ օրօրներ սասաց,
Եւ թեւերուն մէջ օրեց որ չի լամ,

—Մայրի՛կս:

Ո՞վ նստաւ հսկեց իմ մատաղ գլխուն,
Երբ օրրանին մէջ ննջէի սիրուն,
Եւ սիրոյ քաղցրիկ արցունքներ թափեց,

—Մայրի՛կս:

Երբ կծու ցաւով կուլայի ես միշտ,
Ո՞վ իմ աչք սրբեց, թեթեւցուց իմ վիշտ,
Ահ ու դող զգաց որ ես չի մեռնիմ,

—Մայրի՛կս:

Ո՞վ վաղեց օգնել, երբ ես ինկայ վար,
Եւ պատմեց ինձ վէպ որ լինի ինձ ճար,
Պագաւ ցաւած տեղն որ տանի դարման

—Մայրի՛կս:

Ո՞վ աղօթք ուսուց իմ բերնիս քնքուշ,
Որ պաշտեմ Աստուած, ըլլամ միշտ զգուշ,
Եւ խելքով, շնորհքով իմ կեանքս անցունեմ,

—Մայրի՛կս:

Ես կընամ երբեք մոռնալ քեզ, հոգիս,
Դուն որ սիրեցիր ու հոգացիր զիս,
Եւ այնչափ ցաւեր սիրով քաշեցիր,

—Մայրի՛կս:

Ո՛հ, այդպիսի բան մտքէս չի անցնիր,
Եւ դուն, ո՞վ Աստուած, իմ արեւ պահիր.
Յուսամ վարձատրել քու անբաւ հոգեր,

—Մայրի՛կս:

Իսկ երբ ըլլաս դուն տկար՝ պառաւուկ,
Իմ հզօր բազուկ, քեզ լինի նեցուկ.
Ես պիտի սփոփեմ բոլոր քու ցաւեր,

—Մայրի՛կս:

Եւ երբոր տեսնեմ որ գլուխդ ցաւի,
Ե՛ս պիտի հսկեմ մօտ քու սընարի,
Եւ սրտիս խորէն պիտ' արտօսը թափեմ,

—Մայրի՛կս:

Ո՞վ կերակրեց զիս տալով ծիծ անուշ,
 Ո՞վ առաւ իր գիրկն որ ննջեմ մուշ մուշ,
 Իմ վարդ երեսիս ծաղիկներ թափեց,

—Մայրի՛կս:

Երբ իմ աչքերէս փախաւ քուն գնաց,
 Ո՞վ ինձ անուշիկ օրօրներ ասաց,
 Եւ թեւերուն մէջ օրեց որ չի լամ,

—Մայրի՛կս:

Ո՞վ նստաւ հսկեց իմ մատաղ գլխուն,
 Երբ օրրանին մէջ ննջէի սիրուն,
 Եւ սիրոյ քաղցրիկ արցունքներ թափեց,

—Մայրի՛կս:

Երբ կծու ցաւով կուլայի ես միշտ,
 Ո՞վ իմ աչք սրբեց, թեթեւցուց իմ վիշտ,
 Ահ ու դող զգաց որ ես չի մեռնիմ,

—Մայրի՛կս:

Ո՞վ վաղեց օգնել, երբ ես ինկայ վար,
 Եւ պատմեց ինձ վէպ որ լինի ինձ ճար,
 Պազաւ ցաւած տեղն որ տանի դարման

—Մայրի՛կս:

Ո՞վ աղօթք ուսուց իմ բերնիս քնքուշ,
 Որ պաշտեմ Աստուած, ըլլամ միշտ զգուշ,
 Եւ խելքով, շնորհքով իմ կեանքս անցունեմ,

—Մայրի՛կս:

Ես կրնամ երբեք մոռնալ քեզ, հո՛գիս,
 Դուն որ սիրեցիր ու հոգացիր զիս,
 Եւ այնչափ ցաւեր սիրով քաշեցիր,

—Մայրի՛կս:

Ո՛հ, այդպիսի բան մտքէս չի անցնիր,
 Եւ դուն, ո՞վ Աստուած, իմ արեւ պահիր.
 Յուսամ վարձատրել քու անբաւ հոգեր,

—Մայրի՛կս:

Իսկ երբ ըլլաս զուն տկար՝ պառաւուկ,
 Իմ հզօր բազուկ, քեզ լինի նեցուկ.
 Ես պիտի սփոփեմ բոլոր քու ցաւեր,

—Մայրի՛կս:

Եւ երբոր տեսնեմ որ գլուխդ ցաւի,
 Ե՛ս պիտի հսկեմ մօտ քու սընարի,
 Եւ սրտիս խորէն պիտի արտօսը թափեմ,

—Մայրի՛կս:

ԵՐԳ ԳԱՐՆԱՆ

Գարուն եկաւ զըւարթ գէմբով,
 Լեցուց դաշտերն հազար բերքով.
 Գարի, վարսակ, ցորեն ունինք
 Աւ ի՞նչ կ'ուզենք, պէտք է հրճուինք:

Այժ ու ոչխար, հաւ, սագ ու բադ,
 Գիրուկ կովեր որ տան մեզ կաթ,
 Մեր տարեկան պարէնն ունինք.
 Աւ ի՞նչ կ'ուզենք, պէտք է հրճուինք:

Ձմրան համար տաք հանդերձանք
 Կ'ըլլան մեզի բուրդն ու բամպակ.
 Շերամ, մետաքս, զարդեր ունինք,
 Աւ ի՞նչ կ'ուզենք, պէտք է հրճուինք:

Ահա՛ պատրաստ ճաշ գեղջկական,
 Ուտենք համով մեր հացն ու թան.
 Կարագ, մածուն, հաւկիթ ունինք,
 Աւ ի՞նչ կ'ուզենք, պէտք է հրճուինք:

ԾԻԾԵՌՆԱԿ

Մարտն անցաւ, հասաւ ապրիլ գեղունակ,
 Հեռու աշխարհէն եկաւ ծիծեռնակ.
 Բարով դու եկար, գարնա՛ն կարապետ,
 Բոյն շինողներուն ամենէն վարպետ:

Կռունկը թռաւ, փախաւ վերերէն.
 Սոխակն ալ անցաւ մեր պարտէզներէն.
 Միայն դո՛ւ մնացիր ճնճղուկներուն հետ
 Սիրուն ծիծեռնակ, գարնան կարապետ:

Պատուհանիս մօտ չինէ՛քու բոյնը,
 Անուշ ճռուողով երգէ՛ գարունը.
 Զո՛ւ ածէ, հանէ՛ գեղեցիկ ձագեր,
 Մնացի՛ր մեր քով մինչեւ սեպտեմբեր:

ՄԱՐԳՐԻՏ

Դու որ այգուն ցողով մարգրիտ,
 Թըջես ծարաւ ծաղկանց հովիտ.

Որ սատղերուն աչքով դիտես,
 Թշուաւ մարդուն պէտքերն պէս պէս.

Ինձ ալ շնորհէ Աստուած բարի,
 Յաղթել չարի, ըլլալ արի:

ԱՂԱՌՆԻՆԵՐ

Աղանեստունս երբոր բանամ,
Թըռէք իսկոյն դաշտ խուռներամ,
Դո՛ւք, աղանիք, ճերմակ և վէս,
Որ հագուած էք գոյնով պէս պէս,
Սլացէ՛ք, թռէ՛ք, օ՛ն շնչասպառ:
Բայց երբ քիչ քիչ տիրէ խաւար,
Օ՛ն, յիշեցէ՛ք գիշերն է մութ.
Եւ դաշտերէն դարձէք շուտ շուտ,
Քանզի երբոր վայրկեանն անցնի,
Բոյնին դուռը պիտի գոցուի:

ԶԱԳՈՒԿ

Մեր ձագուկը փոսին մէջ կը քնանայ.
Ա՛խ, մեր ձագուկ, հիւս՞նդ ես դուն,
Որ չես ուզեր կուտ ուտել.
Չագը կ'ուտէ, ձագը կ'ուտէ, ձագը կ'ուտէ:
Չագուկ մեր չար կատուից
Զգուշացի՛ր, նա ունի սուր ճանկեր,
Կարող է քեզ փնասել.
Չագուկ թըռաւ, ձագուկ թըռաւ, ձագուկ թըռաւ:

ԳԻՂԱՅԻՆ ԵՐԳԸ

Առտուն կանուխ թէ ելլենք,
Քաղցր է վաստակը դաշտին,
Զըւարթ կ'ըլլանք ու կ'երգենք
Գեղջուկ երգերը մերին:

Անցաւ գիշերն մութ սեւաւ,
Ժպտին դաշտերը նորէն.
Պայծառ արեւ ծագեցաւ,
Կանանչ լերանց վերելէն:

Ելլենք աշխուժ ի մեր երկ,
Հրաւեր կարգան թռչնոց երգ.
Աշխատութիւնը դաշտին
Սիրուն գանձն է աղքատին:

Թո՛ղ ճոխն անդին նիրհէ խոր
Հեշտութեանց մէջ նորանոր,
Անոր կեանքին չեմ ցանկար,
Թէ սոխ ուտեմ ամէն օր:

Մշակին կեանքն ոսկի է,
Խաղաղ, անփոյթ և անգորր.
Գեղջկուհւոյն երգ դայլայն է
Սոխակի մը տարփաւոր:

Թէ ճոխն անդին սթափի,
Իր խոհն ունի ու վշտեր,
Բայց այս կեանք կը նմանի
Վերի կեանքին ցանկալի:

Թռչնիկն ահա՛ դէպ ինձ կուգայ,
Ոտքիս վրայ կը նստի.
Կտցոյ՞ն բռնած մի նամակիկ,
Հօրմէս ողջոյն կը բերէ:

Սիրուն թըռչնակ, դարձիր զնա՛,
Բարեւիկս տար և համբոյր.
Ես չեմ կարող քեզ ընկերել:
Դեռ դասըս չեմ պատրաստեր:

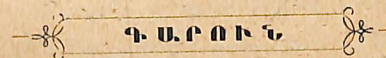
Սիրուն անմեղ իմ գառնուկ,
Բուրդըդ ճերմակ ու փափուկ,
Դաշտ վազելով ու արօտ,
Մօրըդ քաջես դու կարօտ:
Մի՛ լար, գառնուկ սիրական,
Փոքրիկ արջու մը նման.
Կուգայ մայրըդ, հետը շատ
Կը բերէ քեզ անուշ կաթ:

Ըսէ՛ ինձի, ի՞նչ բանով
Կ'ապրիս, թիթեռն իմ սիրուն.
Ա՛նքողջ օրըդ խաղերով
Կ'անցնես, չգգաս յոգնութիւն:

Սիրուն, կանանչ դաշտին մէջ,
Կեանք կը վարեմ համարձակ,
Ծաղկանց բուրմունքն է անուշ,
Իմ կերակուրս է մինակ:

Բայց իմ կեանքըս խիստ կարճ է,
Հազիւ օրուան չափ երկար,
Բարե՛ եղիր, ո՛վ մանկիկ,
Խնայե՛ զիս, ձեռք մի՛ տար:

Կարօտ ենք տեսքիդ, աննրման դարուն,
Շուտ արի՛, մեզի բե՛ր, ծաղիկ սիրուն.
Բե՛ր պայծառ արեւ, բե՛ր մեզ տաք օրեր,
Ճրլվւտող թռչուն, բե՛ր կանաչ դաշտեր:
Բա՛ց մեր գոները, բա՛ց մեր պատուհան,
Թո՛ղ բացուին, ծաղիկ՝ վարդ, մեխակ, շուշան.
Սենեակէն իջնե՛նք, ընենք զբօսանք,
Կանանչ դաշտ երթանք, խաղանք ու խնդանք:

Շուշանի պատկեր

Անմեղութեան օրինակ,
Դաշտի շուշան սիրունակ,
Ե՛կ, զարդ եղիր մեր պարին,
Ե՛կ, միացի՛ր մեր երգին:

Լա, լա, լա:

Վարդի պատկեր

Ըլանք վարդի մենք նրման,
Որ է պատկեր հեղութեան.
Հանգչի կոկոն թող վարդի
Վերայ մատաղ մեր սրտի:

Լա, լա, լա:

Մանուշակի պատկեր

Ազնիւ, սիրուն մանուշակ,
Համեստութեան օրինակ,
Տո՛ւր մեզ ծաղիկ գեղեցիկ,
Եւ հոտ քնքոյշ անուշիկ:

Լա, լա, լա:

Խոսէ պատկեր

Խոտը դալար գաշտերուն
Սիրելի է մեր սրտին.
Թո՛ղ գեղեցիկ ոտս կաշնոյն
Պսակ ըլլայ մեր գլխին:

Լա, լա, լա:

Բալուր միասին

Սիրուն կանանչ պսակին
Օ՛ն, միանանք, բարեկամք.
Եւ ձեր սրտերն անբաժան
Մ՛նան մեզմէ յաւիտեան:

Լա, լա, լա:

Խաթունիկ հաւ բունկալին մէջ
Թարմ ու աղուոր հաւկիթ մ՛աճեց.
Կըթ, կըթ, կըթ, կըթ, կըթ, կըթ,
Կըթ, կըթ, կըթ, կըթ, կըթ, կըթալ:

Ժիր տանտիկին կուգայ մինակ,
Փնտուել չորս գին այս ձուն ճերմակ.
Կըթ, կըթ, կըթ, ևայլն:

Այս թարմ ու լաւ ձուն մէկ հատիկ
Խնջոյք մ՛է լաւ որ քեզ պարտինք.
Կըթ, կըթ, կըթ, ևայլն:

Ե Ր Գ Ե Ր Ա Ժ Շ Տ Ա Յ

Մենք լաւ երաժիշտներ ենք,
Շատ նուագարաններ կ'ածենք.

Ունինք ջութակ, տաւիղ, սրինգ,
Դաշնակ ու ծնծղայ և թմբուկ,

Զոր օրինակ ածենք ջութակ.

Պի, լի, լի, լի, լի, լի, պի, լի, լի, լի, լի,
Այսպէս մենք լաւ կ'ածենք.

Պի, լի, լի, լի, լի, լի, պի, լի, լի, լի, լի,
Այ, այ, այ, այսպէս մենք լաւ կ'ածենք:

Մենք լաւ երաժիշտներ ենք,
Շատ նուագարաններ կ'ածենք.

Ունինք ջութակ, տաւիղ, սրինգ,
Դաշնակ ու ծնծղայ և թմբուկ.

Զոր օրինակ ածենք տաւիղ,

Լի, պի, պի, պի, պի, պի, լի, պի, պի, պի, պի,
Այսպէս մենք լաւ կ'ածենք.

Լի, պի, պի, պի, պի, պի, լի, պի, պի, պի, պի,
Այ, այ, այ, այսպէս մենք լաւ կ'ածենք:

Մենք լաւ երաժիշտներ ենք,
Շատ նուագարաններ կ'ածենք.

Ունինք ջութակ, տաւիղ, սրինգ,
Դաշնակ ու ծնծղայ և թմբուկ.

Զոր օրինակ ածենք սրինգ.

Տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ,
Այսպէս մենք լաւ կ'ածենք.

Տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, տիւ,
Այ, այ, այ, այսպէս մենք լաւ կ'ածենք:

Մենք լաւ երաժիշտներ ենք,

Շատ նուագարաններ կ'ածենք.

Ունինք ջութակ, տաւիղ, սրինգ,
Դաշնակ ու ծնծղայ և թմբուկ.

Զոր օրինակ ածենք դաշնակ.

Լան, լան, լան, լան, լան, լան, լան, լան, լան, լան,
Այսպէս մենք լաւ կ'ածենք.

Լան, լան, լան, լան, լան, լան, լան, լան, լան, լան,
Այ, այ, այ, այսպէս մենք լաւ կ'ածենք:

Մենք լաւ երաժիշտներ ենք,

Շատ նուագարաններ կ'ածենք.

Ունինք ջութակ, տաւիղ, սրինգ,
Դաշնակ ու ծնծղայն և թմբուկ.

Զոր օրինակ ածենք ծնծղայ.

Ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն,
Այսպէս մենք լաւ կ'ածենք.

Ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն, ծրն,
Այ, այ, այ, այսպէս մենք լաւ կ'ածենք:

Մենք լաւ երաժիշտներ ենք,

Շատ նուագարաններ կ'ածենք.

Ունինք ջութակ, տաւիղ, սրինգ,
Դաշնակ ու ծնծղայն և թմբուկ.

Զոր օրինակ ածենք թմբուկ.

Թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ,
Այսպէս մենք լաւ կ'ածենք.

Թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ, թւմ,
Այ, այ, այ, այսպէս մենք լաւ կ'ածենք:

Ձոր օրինակ , ամենք ամբողջ նուագարաններ ,
 Պի , լի , լի , լի , լի , լի , պի , լի , լի , լի , լի , լի .
 Լի , պի , պի , պի , պի , պի , լի , պի , պի , պի , պի , պի .
 Տիւ , տիւ , տիւ , տիւ , տիւ , տիւ , տիւ , տիւ , տիւ , տիւ .
 Լան , լան , լան , լան , լան , լան , լան , լան , լան , լան .
 Թըմ , թըմ , թըմ , թըմ , թըմ , թըմ , թըմ , թըմ , թըմ , թըմ .
 Այսպէս մենք լաւ կ'ամենք , պի , լի , լի , լի , լի .
 Այ , այ , այ , այսպէս մենք լաւ կ'ամենք :

Բոլոր թռչունները հոս են ,
 Բոլոր թռչունները ,
 Որք կ'երգեն , կը նուագեն ,
 Կը սուլեն , կը ճռուողեն .
 Գարուն կ'ուզէ յառաջ երթալ ,
 Մենք ալ քալենք պարելով :

Ինչպէս ամենքը զուարթ ,
 Սիրուն , թեթեւ կը խայտան ,
 Մենք ալ կ'ուզենք զուարթ լինել ,
 Լինել թռչնոց պէս զուարթ .
 Հոս հոն , գաշտէն գորս և ներս ,
 Երգենք , ցատկենք ու խաղանք :

Ահա եկաւ նոր տարի .
 Հետը բերաւ նոր բարի ,
 Մանր տղոց ուրախ օր
 Բարի զաւակ հօր ու մօր :

Մանր տղաք են ուրախ ,
 Ունին կազին , կոզինախ
 Սալորի չոր , չամիչ , թուղ ,
 Փշտա , յուհապ և ընկուղ :

Մանր տղաք , չը մոռնաք ,
 Աշխարհի մէջ չ'էք մինակ .
 Ուրիշ շատ խեղճ տղաք կան ,
 Աղքատ և անօգնական :

Անոնք հայր ու մայր չունին ,
 Կարօտ են սեւ չոր հացին ,
 „ Աղքատներու ողորմած ,
 Եղէք „ կ'ըսէ ձեզ Աստուած :

(Ծխան մաքրողի դերը ստանձնող սղան մէկ կողմ
կը կենայ, իսկ քնացողի դերը ստանձնողը կը
սարածուի աթոռի մը վրայ. մայրը կը մօտենայ
անոր եւ կամացուկ մը կը շարժէ զանի. քնացողը
աչքերը կը բանայ եւ առանց իր տեղէն ելլելու
կ'երգէ):

Քնացող սղան

Ինչո՞ւ արդեօք, սիրուն մայր,
կ'ըսես ինձ, ե՛լ չուտով.
Տե՛ս, աշուկներս իմ տկար
կը գոցուին խոր քնով:

Մայր

Տղա՛ս, ե՛լ, լոյսն է ծագեր,
Աշխատիլ պէտք է ամենուն.
Հոս փողոցէն, շատօնց ի վեր,
Տղու մը ձայն չե՞ս լրսեր դուն.
Լըսէ՛, ծխան մաքրողն է մեր

Ծխան մաքրող

Ծխան մաքրողն եմ, կ'աւլեմ աժան
վերէն մինչ վար ամէն ծրխան:

Խումբը

Քանզի կ'աշխատի,
Տա՛նք ծխան մաքրողին
Պատիւ ու կրկին,
Եւ թող ծոյլն ամօթով
Պառկի

Մահճին մէջ յօրանջելով:
Ծխան մաքրողն է ան, կ'աւլէ աժան
վերէն մինչ վար ամէն ծրխան:

Քնացող սղան

Մայրի՛կ, ահա հեռուէն
կը փչէ հովն ուժդին,
Երկինք, գետին սառեր են,
Տաք է իմ անկողին:

Մայր

Տղա՛ս, ե՛լ, լոյսն է ծագեր,
Աշխատիլ պէտք է ամենուն.
Ցուրտ է, սակայն փողոցն ի վեր
Ո՛հ, չե՞ս լըսեր ձայն մը թրթռուն.
Լըսէ՛, ծխան մաքրողն է մեր:

Ծխան մաքրող

Ծրխան մաքրողն եմ, կ'աւլեմ աժան
վերէն մինչ վար ամէն ծրխան:

Խումբը

Քանզի կ'աշխատի ,
Տա՛նք ծխան մաքրողին
Պատիւ ու կրկին
Եւ թող ծոյլն ամօթով
Պառկի
Մահճին մէջ յօրանջելով :

Ծխան մաքրողը

Ծխան մաքրողն եմ , կ'աւելեմ աժան
Վերէն մինչ վար ամէն ծրխան :

Քնացող տղան

Պիտի հլու ես ըլլամ
Ու ելլեմ անկողնէս ,
Բայց պէտք է որ քաղցրահամ
Կաթնապուր ինձ բերես :

Մայրը

Տղաս , ե՛լ , լոյսն է ծագեր ,
Քու կաթնապուրդ պատրաստեցի .
Բայց խորհէ թէ աշխատասէր
Տղայ մը կայ շատ անօթի .
Չե՞ս լըսեր իր ձայնին շէշտեր :

Ծխան մաքրողը

Ծխան մաքրողն եմ , կ'աւելեմ աժան
Վերէն մինչ վար ամէն ծրխան :

Խումբը

Քանզի կ'աշխատի ,
Տանք ծխան մաքրողին
Հաց , կաթ , տաք տաք .
Եւ թող ծոյլն ամօթով
Պառկի
Միշտ նօթի յօրանջելով :

Ծխան մաքրողը

Ծխան մաքրողն եմ , կ'աւելեմ աժան
Վերէն մինչ վար ամէն ծրխան :

Քնացող տղան

Օ՛ն , ծուլութիւն , մէկդի գնա ,
Աշխատինք մենք սրբտով .
Ահա՛ եղայ , մայր , քաջ տղայ ,
Պագ զիս ջերմ համբոյրով :

Մայրը

Քու ծուլութեանդ յաղթեցիր ,
Եկուր , հագիս , գրկէ քու մայր .
Բայց այն տղան որ վազէ ժիր ,
Գործ կը փնտռէ , որբ մ'է թշուառ .
Օ՛ն , բարեւենք այն սիրալիր :

Ծխան մաքրողը

Ծխան մաքրողն եմ , կ'աւելեմ աժան
Վերէն մինչ վար ամէն ծրխան :

Խումբր

Արդար բաժինն է
Մեր ծխան մաքրողին
Հրճուանք կրկին .
Հաս մ'ալ ծոյլ չի մընաց
Մեզմէ .

Բանւորին բաղդն է միշտ բաց .
Ծխան մաքրողն է ան , կ'աւլէ աժան
Վերէն մինչ վար ամէն ծրխան :

Երեք մանուկներ ուրախ ու զուարթ
Կ'երթային դպրոց , խօսելով հանդարտ .
Մին կ'ըսէր . « Եթէ աղէկ աշխատիմ ,
Աղուոր պարգեւ մը հօրմէս կ'ընդունիմ » :
Երկրորդը յարեց . « Լաւ կ'աշխատիմ ես ,
Որ համբոյր մ'առնեմ սիրելի մօրմէս » :
— « Իսկ ես ի՞նչ ընեմ » , հառաչեց վերջինն ,
« Հայր ու մայր չունիմ , ո՞վ նայի որբին .
Բայց սիրով ես միշտ կատարեմ պարտքս .
Պարտք կատարելով է որ կ'առնեմ վարձքս » :

Աշունը այլ եւս կ'անցնի ,
Կ'անցնին աղուոր օրեր ,
Եւ փչէ ցուրտ քամին ,
Գուժելով մեզ ձմեռ .

Ալ չե՛նք կարող թիթեռնիկներ բռնել ,
Եւ հոս հոն գաշտերու մէջ ծաղիկներ քաղել :

Պարտէզին սալորենին ,
Ի՛նչ աղուոր դէրք ունէր ,
Եւ հիմա որք մնացեր ,
Տերեւք կ'ողբան չորս դին ,

Ուր գառնուկները զուարթ խայտային ,
Եւ կանանչ մարգերու վըրայ կ'ոսոտոտէին :

Հովիւր հօտին քով ,
Ընկողմանած ծառին ,
Իր գեղջուկ սրինգով ,
Անուշ անուշ կ'երգէր ,

Բայց այժմ ձմեռ , ոչխարք փարախին մէջ ,
Ինչպէս մենք ալ մեր տան մէջ պատասպարուած ենք .

Ի՛նչ աղուոր է դիտել ,
Երբ ձիւն ծածկէ գետին ,
Եւ ձերմակ սաւանով ,
Դաշտ ու պարտէզ գոցուին .

Բայց ո՛հ , յիշենք , յիշենք այն աղքատներ ,
Ոյց այս ձմրան ցրտին կը պակսի ամէն ինչ :

— ԳԻՒՂԱՅԻՆ ԵՒ ԻՐ ԳԱՐԻՆ —

Գիտէ՞ք թէ ի՛նչպէս գիւղացին
կը ցանէ իր գարին .

Տե՛ս, այսպէս, այսպէս գիւղացին
կը ցանէ իր գարին :

Գիտէ՞ք թէ ի՛նչպէս գիւղացին
կը հնձէ իր գարին .

Տե՛ս այսպէս, այսպէս գիւղացին
կը հնձէ իր գարին :

Գիտէ՞ք թէ ի՛նչպէս գիւղացին
կը մաղէ իր գարին .

Տե՛ս այսպէս, այսպէս գիւղացին
կը մաղէ իր գարին :

Գիտէ՞ք թէ ի՛նչպէս գիւղացին
կը ժողվէ իր գարին .

Տե՛ս, այսպէս, այսպէս գիւղացին
կը ժողվէ իր գարին :

Գիտէ՞ք թէ ի՛նչպէս գիւղացին
կը ծախէ իր գարին .

Տե՛ս, այսպէս, այսպէս գիւղացին
կը ծախէ իր գարին :

Գիտէ՞ք թէ ի՛նչպէս գիւղացին
կը խաղայ, գործն աւարտած .

Տե՛ս, այսպէս, այսպէս գիւղացին
կը խաղայ, գործն աւարտած :

Գիտէ՞ք թէ ի՛նչպէս գիւղացին
կը հանգչի, գործն աւարտած .

Տե՛ս, այսպէս, այսպէս գիւղացին
կը հանգչի, գործն աւարտած :

Ճ Ա. Խ Ա Ր Ա. Կ

Մանէ՛, մանէ՛, իմ ճախարակ,
Մանէ՛ ճերմակ մանածներ,
Մանէ՛ թեւեր հաստ ու բարակ
Որ ես հոգամ իմ պէտքեր :

Պայծառ օրերս երբ դարձան մութ,
Պարտքըս մնաց թէպէտ քիչ,
Բայց պարտատէրըս չըրաւ դուրս,
Եկաւ տարաւ ամէն ինչ :

Մանէ՛, մանէ՛, իմ ճախարակ,
Մանէ՛ ճերմակ գուլպաներ,
Մանէ՛ թեւեր հաստ ու բարակ,
Որ ես հոգամ իմ պէտքեր :

Ի՞նչ ուրախութիւն ,
 Ի՞նչ մեծ ցնծութիւն
 Կը զգանք ամենքնիս ,
 Դպրոց մեր սիրուն :

Ասոր համար մենք
 Քեզ կը նուիրենք ,
 Մեր բոլոր յոյսեր
 Ու խանդակաթ սէր :

Քեզ յիշելէ չդադրինք պիտի ,
 Մեծ ու փոքրիկ ծեր ու դեռատի ,
 Քու անունըդ անհուն կարօտով ,
 Գիշեր ցերեկ բարձրացնելով :

ԵՐԳ ՄՇԱԿԻ

Ահա ծագեց կարմիր արեւ ,
 Տաք ու պայծառ է օդը ,
 Դե՛հ , քալեցէ՛ք , սիրուն եղներ ,
 Առաջ տարէք արօրը :

Արար վարենք , աղօս փորենք ,
 Խօր աղաներ հողին մէջ ,
 Սերմը ցանենք ու հունձ հնձենք ,
 Ցորեն դիզենք կալի մէջ :

Թէ գայ ձմեռ , մենք վախ չունինք ,
 Ուրախ կ'անցնի մեր օրը ,
 Ուտելու միշտ պաշար ունինք ,
 Լի և կուշտ է մեր փորը :

Դե՛հ , քալեցէ՛ք , սիրուն եղներ ,
 Շուտով վարենք արտերը ,
 Թող չըսեն մեր դրրացիներ ,
 Ծոյլ են Հայուն եղները :

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՀՈՐԹ

Ձիւնը կուգար փաթիլ փաթիլ,
Հեան ալ անձրեւ կաթիլ կաթիլ,
Այդ միջոցին մի պառաւ կին,
Հորթ մը փնտռէր ասդին անդին:

Երբ արօտէն տուն եկաւ կով,
Լեցուն էր կուրծքն անուշ կաթով.
«Հորթուկս ո՛ւր է» նա բառաչեց,
Խեղճ պառաւին ցաւ պատճառեց:

Մինչդեռ այսպէս պառաւ ու կով
Կ'արտասուէին լաց ու կոծով,
Յանկարծ ելաւ մի բարակ ձայն,
Կոջն հասկցաւ որ հորթն է այն:

Քովը վազեց բառաչելով,
Պառաւն ետեւէն տըքալով,
Կորսուած հորթը՝ մայրը գտաւ,
Լեցուն ծիծը բերանն առաւ:

Ծծե՛ց բոլոր կաթը հաացուց,
Խեղճ պառաւին բան չի թողուց.
Բայց պառաւը այս անգամին
Սիրով ներեց չար հորթուկին:

ԲԱՐԻ ԳԱԼՈՒՍ

Բարի՛ եկաք, ո՛վ բարեկամք,
Մեր մանկական պարտեզ
Սրտանց ուրախ, զուարթ կ'ըլլանք
Տեսնելով հոս ըզձեզ.
Կեցցե՛, կեցցե՛ մեր պըտըլիկ վարժարան
Մեր սիրտ ուրախ խայտայ ի աեռ
Ձեր այս այցելութեան:

Վարժուհիք մեզ շատ կը սիրեն
Քաջ ըլլալ սորվեցնեն
Ձեզ կը մաղթենք գալուստ բարի
Ձեզ ի պատիւ կ'երգենք.
Կեցցե՛, կեցցե՛ մեր պըտըլիկ վարժարան
Մեր սիրտ ուրախ խայտայ ի աեռ
Ձեր այս այցելութեան:

ՀՐԱԽԻՐ

Եկե՛ք, բարեկամք, եկե՛ք,
Արագ արագ վազեցե՛ք,
Դասի սեղան պատրաստուած,
Դասագրքեր են բերուած.
Ժամանակ է, վազեցե՛ք,
Եկե՛ք, բարեկամք, եկե՛ք:

Ընկերք սիրով
Կապուին միմիանց,
Զի լոկ անով
Կ'անուշնայ բեռն այս կենաց.

Լա, լա, լա, լա, լա, լա, լա:

Թէ երջանիկ
Կ'ուզենք ըլլալ,
Ամէն վայրիկ
Պէտք է սիրենք միշտ զիրար.

Լա, լա, լա, լա, լա, լա, լա:

Ամբիծ վարդին նմանինք
Ամենքս ալ խմբովին,
Եւ թող թերթերն իր փափկիկ
Մեր կուրծքին զարդ լինին.

Լա, լա, լա, լա, լա, լա, լա:

Ո՛վ մանիշակ որ կ'ատես,
Կեղծ ու սին ամէն փառք,
Տուր մեզի դուն, ծաղիկ հեզ,
Բոյրդ ու գոյնդ անուշակ.

Լա, լա, լա, լա, լա, լա, լա:

Անմեղութեան վեհ տիպար,
Ո՛վ շուշա՛ն դու սիրուն,
Ե՛կ զարդարել օ՛ն մեր պար,
Միացիր մեր խաղուն.

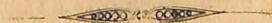
Լա, լա, լա, լա, լա, լա, լա:

Մենք կը սիրենք դալարիք,
Որ յոյսն է ամենուն.
Ո՛հ, մեր ճակատին բոլորաիք
Թող պատէ զարդ կաղնոյն.

Լա, լա, լա, լա, լա, լա, լա:

Թարմ ու կանանչ պսակին,
Թող յոյսը մենէ և ոչ մին
Զը՛ թողու մինչ իսպառ.

Լա, լա, լա, լա, լա, լա, լա:

ԵՐԳ ԳԵՂԶԿԱԿԱՆ

— Լուսնակն անուշ, հոփն անուշ,
Շինականի քունն անուշ.
Ծագեց լուսնակ երկինքէն,
Հովուին սրինգն էր անուշ:

— Հօտաղն եզներ կ'արածէ,
Մաճկալ պառկեր քունն անուշ.
Քաղցրիկ զեփիւռ կը չնչէ,
Ծովային հոփն էր անուշ:

— Դաշտեր, ձորեր ննջեր են,
Ջրեր գլգլան, ձայն անուշ.
Թռչունք թռան իրենց բոյն,
Սոխակին ձայնն էր անուշ:

— Անմահական հօտ բուրէր,
Կարմիր վարդի հոտն անուշ.
Հասուն պտղով լի ծառեր,
Որոնց տակ քունն էր անուշ:

ԱՔԼՈՐ ԵՒ ՄԱՐԳՐԻՏ

Կրկնացող աքլոր աղբար,
Քրքրելով աղբիւս վեր վար
Գտաւ մարգրիտ մը կըս-կըլոր,
Շատ մեծագին, շատ ալ աղուոր.
Բայց, եկու տե՛ս, ի՛նչ դատաստան
Կարեց խելօքն անոր վրան.

— « Տե՛սքը զէշ չէ, գոյնն ալ սիրուն,
« Կլոր մլոր, աղուոր կռուն,
« Բայց չէ տուած ասոնց բնութիւն
« Կշտացներու ալ զօրութիւն:
« Այս բաներուս, փուճ ու խաբող,
« Միայն անխելք մարդիկ տան փող.
« Ինծի համար հատ մը կորեկ
« Ասկէ շատ վեր ունի արժէք.
« Տե՛սք ալ չունենայ,
« Ուտելու կուգայ »:

Աքլորին խելքէն

Մարդիկ պակաս չեն,
Ասոնց աչքին բան չեն արժեր
Ո՛չ գիտութիւն, ո՛չ լեզուներ:

Չորս եղբայր են, բոլոր առբին
 Երկրին վրայ կը պարտին .
 Չորան ալ ունին զատ զատ հասակ,
 Պարզեւնին է հազար տեսակ :

Սուլինեկն է մի պատանի,
 Բողբոջ, տերեւ, սալարթ ունի,
 Պայծառ արեւ, կանանչ արօտ,
 Որոնց աղաք են միշտ կարօտ :

Երկրորդ եղբայրն՝ երիտասարդ
 Կուտայ մեղի անձրեւ առատ,
 Ծաղիկ ցանէ նա ամեն դի,
 Յոյսեր կուտայ առատ հունձրի :

Երրորդ եղբայրն՝ այր չափահաս,
 Միրգով լեցուն ունի մի թաս,
 Կը բաժանէ աղօց իր գանձ
 Ծիրան, խնձոր, խաղող ու տանձ :

Չորրորդ եղբայրն է ծերունի,
 Յուրա ու խաւար չարկած ունի,
 Այգի, անտառ ամայացած,
 Դաշտ ու արօր ձիւնով լեցում :

Օր մը կարապը, ձուկն ու խեչափար,
 — Չեմ գիտեր ո՞ւսկից ալ գտան իրար —
 Բեռնարարձ սայլ մը տանիլ կ'ուզէին,
 Երեքն ալ մէկէն լծուեցան սայլին :
 Երեքն ալ արին քրտինք կը մոնեն,
 Սակայն չի շարժիր սայլը իր տեղէն .
 «Չարմա՞նք, կ'ըսէին անոնք մէկմէկու,
 Չէնք գիտեր ինչո՞ւ

Այս սայլը առաջ տանիլ չենք կրնար .
 Ո՛չ բեռը ծանր է, ո՛չ ճամբան դժուար » :

— Հապա չե՞ս ըսեր,
 Կարապը վեր կը քաշէր,
 Խեչափարը ետ՝

Չուկն ալ դէպի գետ :
 Ծուռը ո՞րն էր, կամ ուր ո՞ւնէր իրաւունք,
 Աս թողունք .
 Բանն ա՛ն է որ
 Մինչեւ այսօր
 Սայլը հոն է իր բեռով .
 Այսպէս կ'ըսէ Քաիլով :

Շատխօս ճպուռն, ամառն ի բուն,
 Առաւօտէն մինչ իրիկուն,
 Ժի, ժի, ժի, ժի բերանաբաց՝
 Անհոգ, անփոյթ ժիր ճրոճըռաց:
 Իսկ երբ տաքուկ օրերն անցան,
 Անոր երգերն ալ դադրեցան,
 Չորս գին սառած՝ գետինն ու ջուր,
 Ուակի՛ց գտնէր ան կերակուր:
 Ճարը հառած, յուսահառած՝
 Հընարք մը միտքն ինկաւ յանկարծ,
 Ելաւ մըջնին դուռը գնաց.
 « Թըք, թըք, թըք, թըք. — Ո՞վ է ան.
 — Ճըպուռն է, քու բարեկամ.
 «Դռնիկդ բա՛ց, մըջնիկ խաթուն»:
 Շուտով բացաւ դուռը մըջին,
 Երեսն ի վար ինկաւ ճպուռն.
 «Մըջի՛ն, ըսաւ, հոգուդ սիրուն,
 «Տուր ինձի կտոր մը կերակուր,
 «Թէ չէ մեռնիմ ես, ո՞հ, ի դուր»:

— Ի՛նչ, ուտելու բան չունի՞ս:
 Ճպուռն ըսաւ. — « Լսէ՛, հոգիս,
 «Քանի որ տաք օրերն անցան,
 «Փորքս չինկաւ պատառ մը բան»:
 — Հապա ամառն ու դարուն,
 «Ի՞նչ ըրիր ան տաքերուն:
 — Մի՛ սրդողիր, ըսաւ ճպուռն,
 «Ես կ'երգէի ան տաքերուն»:
 — Չե՛մ սրդողիր, իմ ի՛նչ հոգս է,
 Ուրեմն, հիմալ գընա պարէ՛ս:
 Այսպէս մըջինն ըսելով
 Գոցեց իր դուռը շուտով:

Երիտասարդ անգործ քարղ,
 Երբ ծերանայ, կ'ըլլայ մուրող:

կաղանդին օրն էր, շուրջ վառարանին,
Սնուշ հեֆեսքներ կը պատմէր հանին.
Երուանդ ու Յուսիկ նստած անոր քով,
Մտիկ կ'ընէին ծիծաղկոտ դէմքով:

Սեղանին վըրայ կային այն բոլոր
Նրէքք կաղանդի, սիրուն ու կլոր,
կարմրուկ խնձոր, դեղնորակ նարինջ,
Չամիչ, թուզ, ընկոյզ, կաղին — ամէ՛ն ինչ:

Յանկարծ վեր ցատքեց իր տեղէն Յուսիկ,
Դռնէն դուրս ելաւ թեթեւ, քնքուշիկ,
Գառա իր պէպէք, գրկեց զոյն ուժգին,
Եւ համբուրելով ներս մտաւ կրկին:

«Ինչո՞ւ դուրս ելար», երբ հանին հարցուց,
Յուսիկ՝ որ կ'ուզէր ըսել առաջուց.

«Մենք ունինք, ըսաւ, կաղանդ, նոր տարի,
Բայց իմ պէպէքս դուրսը թող սառի՞»:

— Եկո՛ւր ինձ, սիրուն թռչնիկ, ինձ եկուր,
Քեզ համար ունիմ վանդակ մը մաքուր.
Քեզի պիտի տամ ծաղիկներ փայլուն,
Թարմ, հասուն միրգեր և խոտեր ցօղուն:
— Շա՛տ ապրիս, ա՛ղջիկ, ու վարձքդ կատար,
Բայց ես կը սիրեմ բաց ու զով կամար,
Եւ իմ սիրուն բոյն բարձրը ծառի տակ,
Աւելի լաւ է քան ոսկի վանդակ:

— Ո՛հ, պզտի՛կ թռչուն, ո՞ւր գացիր թըռար,
Ձիւնը ծածկեր է ամէն ձոր ու սար.

Սառած է բոյնդ ալ, սառ է ծով ու գետ,
Մի՛ երթար, թռչնիկ, կեցի՛ր ինծի հետ:

— Ձէ՛, պզտի՛կ աղջիկ, 'տի թռիմ, երթամ,
Աւելի շատ բոյս, տաք երկիր գտնամ.

Երբ գարունը գայ, անուշ զեփիւռով,
Ես պիտի երգեմ իմ զուարթ ձայնով:

— Ո՛վ ուղեցոյցդ թռչնակ, հէ՞դ թռչնակ,
Մինակու՛կ կ'երթաս ծով, լիճ ու բլրակ.

Յիմա՞ր ես, ի՞նչ ես, եկո՛ւր, հո՞ս կեցիր,
Գուցէ մուրրիս հեռաւոր երկիր:

— Ա՛հ, չէ՛, չէ՛, աղջիկ, Աստուած է իմ թեւ,
Լեռ ու ծով կ'անցնիմ, անվախ ու թեթեւ.

Օղին պէս թեթեւ ըրաւ զիս անշուշտ,
Որ օդ, լոյս գտնեմ ու ծծեմ անկուշտ:

ՄԵՂՈՒ, ՃՊՈՒՌՆ ՈՒ ՃԱՆՃ

Մեղու մը կանուխ ելած առարանց,
կերթար ժողովել բերքն անուշ ծաղկանց,
Ճպուռն ու ճանճն ալ հոն գտնուելով՝
Սկսան քննել մեղրը սուր խելքով:
Ճպուռը կ'ըսէր. — «Իրա՛ւ, ո՛վ մեղու,
Քու մեղրդ կ'արժէ շատ զարմանալու,
Բայց քիթ պէտք է որ հոտին զիմանայ,
Վարդէն, անանուխէն գլուխ կը դառնայ:
Թէ որ մէջը քիչ մը դդու՛մ մտնար,
Քիչ մ'ալ սպանախ, գին չէր ունենար:»
Ճանճն ալ վրայ բերաւ. — «Ի՞նչ ըսեցք մոմուն,
Իրաւ որ վարպետ չինող է մեղուն,
Բայց ես ալ աղուոր մոմ մը տեսած եմ,
Ճըրագու կ'ըսեն, ի՛նչպէս բացատրեմ,
Հո՛տ ու հա՛մ, սեպէ թէ՛ բո՛ւն մանանայ.
Քուկդ ա՛յնպէս շինէ, տես ի՛նչ կը դառնայ:
Այս ու այսպիսի բարակ դատումով
Երկու գիտուններն եկած քովէ քով՝
Մեղրին ու մոմին վրայ կը խօսէին.
Մեղուն լռութեամբ կը նայէր գործին:

ՏԱՆՁԵՆԻ ԵՒ ԴԴՈՒՄ

Ստենով դդու՛մ մը կար,
Տանճի ծառին դըրացի,
Քանի մը ամսուան մէջ,
Այնպէս շուտով կը բացուի,
Կ'ուռճանայ, կը բարձրանայ
Որ ծառին ծայր կը հասնի:
Տանճենին երբ առատուանց,
Խորունկ քունէն արթնցաւ,
Դդմնին վրան ելած
Տեսնելով՝ շատ զարմացաւ,
«Ո՛վ ես դուն, ըսաւ անոր,
Իմ վրայ ո՛ւսկից եկար,
Ո՛ւր էիր կամ թէ ինտո՞ր
Այսպէս շուտ գըլուխս ելար:
— Իմ անունս կ'ըսուի դդու՛մ,
Քու քովդ էի տնկուած,
Դեռ երեք ամիս չկայ,
Տես մենչեւ ո՛ւր եմ հասած»:»
Դառն ըսաւ. «Հոս համներու
Ես քսան տարի յոգներ եմ,
Ի՞նչ հովեր, ի՞նչ ցրտերու
Քաջութեամբ զիմացեր եմ.
Բայց գիտցի՛ր, դուն որ շուտով
Մինչեւ երկինքն ես ելեր,
Նոյնպէս շուտով կը չորնաս,
Ու չես տեսներ լաւ օրեր:»

Մկնիկ մը թեթեւ , յիմար ,
 Երբ դէս ու դէն կը դառնար ,
 Ճամբուն վրայ կը հանդիպէ ,
 Խեղճ , նկուն մէկ կրիայի .

«Ո՛հ, քու այդ տունըդ, կ'ըսէ
Տխուր, տրտում տուն մըն է:

Մենչուշտ կ'անիծես բնութիւնն

Որ քեզ տուաւ այսպիսի տուն .

Տե՛ս, իմ տունըս պալատ է.

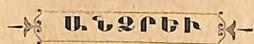
Հոն ամէն բան առատ է ։

Մեր լիրբ մուկին՝ կրիան

Մապէս տուաւ պատասխան .

« Շատ դուհ եմ ես իմ բաղդէս ,

Ստորագծ տուաւ, զորն եմ ես ։

Մնճրե՛ւ , անճրե՛ւ , վար եկո՛ւր ,

Յորեն ու գարի բուսցո՛ւր ,

Բուսցո՛ւր ծաղիկ , կանան, խոտ ,

Աւլէ՛ փոշի , մաքրէ՛ օդ :

Մնծրե՛ւ , անծրե՛ւ , վար եկո՛ւր ,

Ու տուր մեզի կերակուր :

Ահա եկաւ նոր տարին	85	Չանգակն ահա զարնուի	30
Ահա ծագեց կարմիր արեւ	95	Չուարթ արեւ, բարի լոյս	16
Աղաւնետունս	76		
Այս է բարձր այս է ցած	42	Ը	
Անմեղութեան օրինակ	80	Ըլլանք զուարթ թիթեռ.	66
Աշունը այլ եւս կ'անցնի	91	Ընկերք սիրով	98
Առտուն կանուխ	77	Ըսէ՛ր ինձի, ի՞նչ բանով	79
Արիք ընկերք կարգով	65	Թ	
Բ		Թռչնա՛կ, բռնուեցար	37
Բազն ու բազիկ լողային	46	Թռչնիկն ահա՛	78
Բարի եկաք	97	Թռչունը երգեց	52
Բարի լոյս ձեզ	64	Ժ	
Բարի լոյս ազնիւ ուսուցիչ	28	Ժամացոյց խեղճ, հին	23
Բարի լոյս ազնիւ վարժուհի	45	Ժիր ընկերք	17
Բաւ է մեզ ընկերներ	39	Ի	
Բոլոր թռչունները հոս են	84	Ի՛նչ անուշ գեղօններ	29
Բութամասը կ'ըսէ պարեմ	9	Ինչու արգեօք սիրուն մայր	86
Գ		Ի՛նչ ուրախութիւն	94
Գարուն եկաւ	74	Լ	
Գիտե՞ք թէ ի՛նչպէս	92	Լուսնակն անուշ	100
Դ		Լս	
Դաշտերու մէջ ձիւն	70	Լիաթունիկ հաւ	81
Դե՛հ, աղայք, եկէ՛ք	63	Լիզճուկ աղան	62
Դու որ այգուն ցօղով	75	Լ	
Դուրս եկէ՛ք, դուրս եկէ՛ք	72	Կարօտ ենք տեսքիդ	79
Ե		Կտաւագործներ շատ ժիր	51
Եկէ՛ք, բարեկամ, եկէ՛ք	97	Ճ	
Երբ առաւօտ ըլլայ	58	Ճիմա առ այս գնդակը	11
Երեկոն արդ գայ մեղմօրէն	7	Չ	
Երեք մանուկներ	90	Չիւնը կուգար	96
Երջանիկ եմ եւ ուրախ	28		

Ճ		Ս	
Ճերմակ փիսիկ	45	Սիրուն անմեղ խմբառնուկ	78
Մ		Վ	
Մանէ՛, Մանէ՛	93	Վարպետն ու աշակերտ	31
Մանչս նաւորդ մ'է	21	Տ	
Մարտն անցաւ	75	Տանտան պէպէք	13
Մենք լաւ երաժիշտներ	82	Տե՛ս, մեղուն աշխատա-	
Մենք կուզենք մէջ մը	53	սէր	71
Մեր գիւղին մէջ հսկայ	22	Փ	
Մեր ձագուկը փոսին մէջ	76	Փառք քեզ հայր որ ինձ	
Մէ՛ն, Մէ՛ն տառիս	19	ատւիր	6
Մի՛ վազեր այդչափ արագ	8	Փողոցէ մը օր մը անցայ	15
Մշակն ի՞նչպէս	43	Օ	
Յ		Օ՛ն, եղբարք առնենք	67
Յեսանաւորն անխւին	25	Օրօր իմ մանկիկ	33
Յեսանող եմ կ'երթամ	10	Օրօր, օրօր քնացիր	48
Ո			
Ո՛հ, այս խումբն է	34	Յանկ Առակաց	
Ո՛վ դու փոքրիկ շերամիկ	40	Աղջիկն ու թռչուն	107
Ո՛վ կերակրեց զիս	72	Անձրեւ	110
Ո՛վ հայր մեր երկինքէն	5	Աքլոր եւ մարգրիտ	101
Ո՛վ փայլուն, պայծառ	60	Իմ պէպէ՛քս	106
Ո՞րն է Անդրիոյ մայրա-		Կարապ, ձուկ եւ խեչա-	
քաղաքը	44	փար	103
Ո՞ւր կերթաս, ո՞վ կաղ		Ճպտուն ու մըջիւն	104
խաթուն	59	Մեղու, ձպտուն ու ձանձ	108
Պ		Մկնիկ ու կրիայ	110
Պառան այժ մ'ունէր	49	Չորս եղբայրներ	102
Պզտիկ կատունկ կ'արթննայ	24	Տանձենի եւ դդուժ	109

2013

0002436

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0008496

ԵՐԳԱՐԱՆ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶԻ

Գին 80 Սանթիմ

Վարժարաններու համար մասնաւոր
գեղջ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

Վ.Ա.Ռ.Ն.Ա.

Երկրորդ քաղ, քիւ 1104, Սագալլը
յեշմէյի մօտ :

Սոյն սպարանին մէջ կը պատրաստուին հայերէն,
պուլկարերէն, գաղղիերէն, յունարէն, անկերէն, եւ
այլ լեզուներով զանազան սպագրական գործեր որք են,
հարսանեաց հրաւիրագրեր, այցեսոմս, ազդարարու-
թիւն, նամակազրուիթ, պահարան, հասցէսովմս, ման-
ագդ, գիրք, լրագիր, եւայլն, եւայլն :

ՄԵԾ ԽՆԱՄԳ ԵՒ ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆԵՐԸ ԶԱՓԱԻՈՐ